

Utrecht, 13 februari 2014

SNS REAAL 2013 resultaten

- Kernactiviteiten SNS REAAL rapporteren nettowinst exclusief incidentele posten van € 386 miljoen; Inclusief incidentele posten nettoverlies van € 414 miljoen
- Sterke core Tier 1 ratio SNS Bank van 16,6%; DNB Solvabiliteit verzekeringsactiviteiten beperkt lager met 172%; Double leverage SNS REAAL duidelijk verbeterd
- Strategische herstructurering verder geïmplementeerd na definitief EC-besluit: Property Finance afgesplitst op 31 december 2013 en hernoemd in Propertize; Verzekeringsactiviteiten voorbereid voor desinvestering
- Nettoverlies SNS REAAL van € 1.950 miljoen veroorzaakt door verlies bij Property Finance en incidentele posten bij de verzekeringsactiviteiten

SNS Retail Bank

- Fors hogere nettowinst exclusief incidentele posten van € 269 miljoen (2012: € 124 miljoen), voornamelijk dankzij hogere rentemarge
- Fors hogere nettowinst van € 190 miljoen (2012: € 88 miljoen), ondanks een eenmalige last verbonden aan herwaardering van DBV-securitisatiestructuren
- SNS Retail Bank verwelkomde meer dan 50.000 nieuwe klanten, particuliere spaartegoeden stegen naar € 33,3 miljard; Productie nieuwe particuliere hypotheeklen groeide weer in vierde kwartaal
- Core Tier 1 ratio bankactiviteiten verbeterde naar 16,6% (6,1% per ultimo 2012)

Verzekeringsactiviteiten

- Lagere nettowinst exclusief incidentele posten van € 124 miljoen (2012: € 402 miljoen), door lagere gerealiseerde winsten op obligaties en een lagere onderliggende winst
- Nettoverlies van € 623 miljoen (2012: nettoverlies van € 147 miljoen), door incidentele bijzondere waardeverminderingen immateriële activa, vooral gerelateerd aan de acquisities van AXA NL en Zwitserleven
- DNB Solvabiliteit beperkt lager met 172% (176% per ultimo 2012)

Property Finance

- Nettoverlies van € 1.536 miljoen door afwaardering om waardering vastgoedfinancieringsportefeuille in lijn te brengen met overdrachtswaarde zoals bepaald door de Nederlandse Staat
- Property Finance per 31 december 2013 gescheiden van SNS REAAL; Financiering gegarandeerd door de Nederlandse Staat

Definitief EC-besluit herstructureringsplan

- Financiële ontvlechting van holding, bank- en verzekeringsactiviteiten in gang gezet
- Bank- en verzekeringsactiviteiten worden opgesplitst; Verzekeringsactiviteiten worden voorbereid voor desinvestering; SNS REAAL N.V. wordt voorbereid om na verloop van tijd te worden afgebouwd

“Het definitieve besluit van de Europese Commissie op 18 december 2013 over de staatssteun, inclusief instemming met het herstructureringsplan, heeft de basis gelegd voor de toekomst van SNS REAAL. Het schept duidelijkheid voor de klanten van SNS REAAL en voor onze medewerkers. Net voor het einde van 2013 werd Property Finance afgesplitst van SNS REAAL. In de loop van 2013 hebben we al voorbereidingen getroffen zodat we in 2014 goede voortgang kunnen maken met de uitvoering van het herstructureringsplan. Het over 2013 gerapporteerde nettoverlies werd voornamelijk veroorzaakt door Property Finance, inclusief een noodzakelijke afwaardering na de nationalisatie. Daarnaast leidden bijzondere waardeverminderingen van immateriële vaste activa en een lager onderliggend resultaat tot een nettoverlies bij de verzekeringsactiviteiten. SNS Retail Bank rapporteerde een solide winst en haar kapitaalpositie verbeterde naar een robuust niveau. In dit turbulente jaar zijn we onze klanten zeer dankbaar voor hun loyaliteit en onze medewerkers voor hun motivatie en toewijding”, aldus Gerard van Olphen, voorzitter van de Raad van Bestuur.

1 Voorwoord

De nationalisatie op 1 februari 2013 en de daarop volgende herkapitalisatie van SNS REAAL heeft geleid tot een versterking van de kapitaalratio's van SNS Bank, een lagere double leverage bij SNS REAAL en heeft de verliezen bij de vastgoedfinancieringsactiviteiten geadresseerd. Op 18 december 2013 constateerde de Europese Commissie (EC) in haar definitieve besluit dat de nationalisatiemaatregelen in overeenstemming waren met diens regels met betrekking tot staatssteun voor het herstructureren van banken en stemde in met het herstructureringsplan. Dit betekent dat we ons nu volledig kunnen richten op de uitvoering van het herstructureringsplan en op onze kernactiviteiten. Naast de afsplitsing van Property Finance per 31 december 2013, heeft SNS REAAL inmiddels voorbereidende maatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat we in 2014 goede voortgang kunnen maken bij de totstandbrenging van een zelfstandige bank en verzekeraar en de voorbereidingen voor de desinvestering van de verzekeringsactiviteiten.

Met onze missie Eenvoud in geldzaken als kompas, zullen de verschillende merken er naar blijven streven om de belangen en behoeften van onze klanten zo goed mogelijk te behartigen.

1.1 Definitief besluit Europese Commissie over nationalisatiemaatregelen

De nationalisatie omvatte de herkapitalisatie van SNS REAAL en SNS Bank, evenals de verplichting om Property Finance over te brengen in een afzonderlijke vastgoedbeheerorganisatie. De herkapitalisatie bestond uit een kapitaalinjectie van € 2,2 miljard door de Nederlandse Staat, de onteigening van aandelen van SNS REAAL, en de onteigening van achtergestelde schulden van SNS REAAL en SNS Bank van in totaal € 1 miljard. Daarnaast verstrekte de Nederlandse Staat een overbruggingskrediet van € 1,1 miljard om achtergestelde schulden en intragroepsleningen af te lossen.

Op 18 december 2013 maakte de Europese Commissie haar definitieve besluit bekend over de nationalisatiemaatregelen ten behoeve van SNS REAAL. In het besluit van 22 februari 2013 had de EC al voorlopig een aantal staatssteunmaatregelen verenigbaar met de interne markt verklaard, vooruitlopend op een definitief besluit op basis van het herstructureringsplan van SNS REAAL. Dit plan, dat in constructieve samenwerking tussen de Nederlandse Staat en SNS REAAL is opgesteld, werd op 19 augustus 2013 officieel door de Nederlandse Staat ingediend. In haar definitieve besluit constateerde de EC dat de steunmaatregelen en de voorgestelde herstructurering van SNS REAAL in overeenstemming waren met de Europese staatssteunmaatregelen.

In het herstructureringsplan verplichtte de Nederlandse Staat zich tot twee structurele maatregelen met betrekking tot SNS REAAL:

1. De afsplitsing van de Property Finance-activiteiten; en
2. De desinvestering van verzekeringsdochter REAAL N.V., waaronder alle verzekerings- en vermogensbeheer-activiteiten van SNS REAAL vallen.

De afsplitsing van de Property Finance-activiteiten die op 31 december 2013 plaatsvond, was een belangrijke maatregel om de levensvatbaarheid van SNS Bank verder te herstellen en heeft geleid tot een substantiële afname van risicogewogen activa. Dit zal naar verwachting de toegang tot liquiditeit en funding op de kapitaalmarkten voor SNS Bank verbeteren.

De Nederlandse Staat en SNS REAAL verplichten zich om met de opbrengst van REAAL N.V. de double leverage van SNS REAAL te verlagen. Vervolgens zullen de activiteiten binnen de holding van SNS REAAL worden afgebouwd. De entiteit die uit de herstructurering overblijft, is een zelfstandige bank die zich richt op bankieren voor particulieren en zzp'ers. Na de herstructurering verplicht de Nederlandse Staat zich om SNS Bank te privatiseren. De beoogde uitkomst van het herstructureringsplan is in overeenstemming met het mandaat dat ten tijde van de nationalisatie door de minister van Financiën is gesteld om de bank- en verzekeringsactiviteiten te splitsen.

De Nederlandse Staat verplicht zich tevens tot een aantal beperkingen voor SNS REAAL die, tenzij anders bepaald, tot aan het einde van de herstructureringsperiode van drie jaar na de datum van het besluit gelden. De belangrijkste verplichtingen zijn:

- * Een overnameverbod dat geldt voor een periode van drie jaar vanaf het moment van het definitieve EC-besluit.

- * SNS REAAL gebruikt de status van staatseigendom niet in reclame-uitingen en verwijst in haar communicatie met bestaande en/of potentiële klanten of beleggers niet naar de ontvangen staatssteun.
- * SNS REAAL zal geen betalingen verrichten op hybride schuldinstrumenten die uitstonden op het moment van het EC-besluit, tenzij dergelijke betalingen voortvloeien uit een juridische verplichting. Verder ziet SNS REAAL, zonder voorafgaande goedkeuring van de EC, af van het aflossen of terugkopen van dergelijke instrumenten.
- * Er gelden beperkingen voor de beloning van werknemers tot het einde van de herstructureringsperiode of totdat SNS REAAL de staatssteun heeft terugbetaald.
- * SNS REAAL verplicht zich ertoe de administratieve structuur die momenteel door de holding wordt gedragen, over te dragen aan de bank- en de verzekeringsactiviteiten.
- * SNS REAAL verplicht zich tot het geleidelijk opheffen van alle financiële afhankelijkheden tussen de bank- en verzekeringsactiviteiten.

1.2 Overdracht van Property Finance

Op 31 december 2013 droeg SNS REAAL de aandelen van Property Finance over aan de Nederlandse Staat en de Nederlandse Staat bracht deze aandelen vervolgens onder bij Stichting Administratiekantoor Beheer Financiële Instellingen (NLF), waarna NLF certificaten van aandelen heeft uitgegeven aan de Nederlandse Staat.

Als onderdeel van de nationalisatiemaatregelen werd de overdrachtswaarde van de vastgoedfinancieringsportefeuille van Property Finance per 30 juni 2012 vastgesteld door de Nederlandse Staat. Deze portefeuille bestond uit € 8,5 miljard aan bruto vastgoedleningen en € 0,5 miljard aan vastgoedprojecten per 30 juni 2012 (€ 8,3 miljard totale netto-exposure na aftrek van voorzieningen op leningen), waarvan meer dan 75% betrekking heeft op Nederland. Om de boekwaarde in lijn te brengen met de overdrachtswaarde zoals bepaald door de Nederlandse Staat was een afwaardering van € 2,8 miljard nodig. Daarom is in aanvulling op de € 776 miljoen bijzondere waardeverminderingen en kortingen in het tweede halfjaar van 2012 in het eerste kwartaal van 2013 een voorziening voor een feitelijke verplichting van € 2.024 miljoen bruto getroffen. Rekening houdend met € 1.057 miljoen aan bijzondere waardeverminderingen en kortingen voor 2013, bedroeg de boekwaarde van de Property Finance-portefeuille die is overgedragen aan de Nederlandse Staat € 5,7 miljard (exposure na voorzieningen) per 31 december 2013. Dit was € 967 miljoen (€ 725 miljoen na belastingen) meer dan de overdrachtswaarde zoals bepaald door de Nederlandse Staat. Samen met de kapitaalstorting van € 0,5 miljard door de Nederlandse Staat vormt deze € 725 miljoen het bufferkapitaal om mogelijke toekomstige bijzondere waardeverminderingen en kortingen op de overgedragen portefeuille op te vangen.

Per 31 december 2013 heeft de Nederlandse Staat aan SNS Retail Bank een garantie verstrekt op de financiering aan Property Finance. Dit betekent dat SNS Retail Bank vanaf die datum geen kredietrisico op Property Finance meer loopt. De financiering verstrekt door SNS Retail Bank aan Property Finance op 31 december 2013 bedroeg € 4,5 miljard. Rekening houdend met de aflossing van € 0,4 miljard uit de opbrengsten van een kapitaalinjectie van € 0,5 miljard door de Nederlandse Staat in Property Finance, bedroeg de resterende financiering € 4,1 miljard. Deze zal naar verwachting binnen 3 maanden vanaf 1 januari 2014 worden afgelost. Vanaf dat moment zal Property Finance naar verwachting onafhankelijk van SNS Retail Bank worden gefinancierd. Als gevolg van de verstrekte garantie van € 4,1 miljard en de aflossing van € 0,4 miljard zijn de risicogewogen activa met € 4,5 miljard gedaald.

Property Finance rapporteerde een nettoverlies van € 1.536 miljoen (2012: € 813 miljoen) welke een afwaardering van € 2.024 miljoen bruto (€ 1.538 miljoen netto) in het eerste kwartaal van 2013 omvatte, om de waardering van de vastgoedfinancieringsportefeuille in lijn te brengen met de overdrachtswaarde zoals bepaald door de Nederlandse Staat.

1.3 Voortgang financiële ontvechting holding, bank- en verzekeringsactiviteiten

Na de nationalisatie is SNS REAAL op verschillende niveaus begonnen met de financiële ontvechting van de holding, de bank- en verzekeringsactiviteiten.

In het eerste kwartaal van 2013 werd een overbruggingskrediet van de Nederlandse Staat van € 1,1 miljard gebruikt om € 651 miljoen aan intragroepsleningen van REAAL N.V. aan de holding af te lossen. Het resterende bedrag werd grotendeels gebruikt om leningen van derden aan SNS REAAL af te lossen.

In de tweede helft van 2013 zijn een aantal maatregelen genomen om de solvabiliteitspositie van REAAL N.V. te versterken en de onderlinge afhankelijkheid tussen SNS Retail Bank en REAAL N.V. te verminderen. Deze maatregelen zijn in lijn met de verplichting om de financiële onderlinge onafhankelijkheid geleidelijk af te bouwen. Alle maatregelen hebben betrekking op een herallocatie van beschikbaar kapitaal en funding binnen SNS REAAL. De maatregelen omvatten een verlaging van de lening van SNS Retail Bank aan REAAL N.V. naar € 250 miljoen, een kapitaalstorting van € 250 miljoen van SNS REAAL aan REAAL N.V. en een dividenduitkering van € 250 miljoen van REAAL Schadeverzekeringen aan REAAL N.V. Daarnaast is de kredietfaciliteit van SNS REAAL bij SNS Retail Bank verlaagd tot € 100 miljoen.

SNS REAAL is op 1 januari 2014 begonnen met de splitsing van IT-systemen naar de bank- en verzekeringsactiviteiten. Dit proces zal naar verwachting ongeveer 18 maanden in beslag nemen. Tijdens de overgangperiode worden de diensten door een Shared Service Centre verleend.

Het merendeel van de staffuncties op holdingniveau zullen worden overgedragen aan de bank of de verzekeringsactiviteiten. De voorbereidingen hiervoor zijn in gang gezet.

SNS Asset Management en SNS Beleggingsfondsen Beheer zijn momenteel dochterondernemingen van SNS REAAL. Deze entiteiten zullen worden overgedragen aan de verzekeringsactiviteiten omdat het merendeel van hun bedrijfsactiviteiten betrekking heeft op beleggingen ten behoeve van de verzekeringsactiviteiten en haar klanten. Voorbereidingen voor deze overdracht, die naar verwachting in het tweede halfjaar van 2014 zal zijn afgerond, zijn gaande.

1.4 Ontwikkelingen SNS Retail Bank

SNS Retail Bank rapporteerde een fors hogere nettowinst van € 190 miljoen. De belangrijkste oorzaken achter deze stijging waren de lagere financieringslasten, resulterend in een hogere rentemarge, en de onteigening van schulden in het kader van de nationalisatie, waarvan zowel de rentemarge als de overige baten profiteerden. In lijn met 2012, bleven de bijzondere waardeverminderingen op leningen hoog als gevolg van de zwakke economische omstandigheden en aanhoudende druk op de huizenprijzen in Nederland. De bijzondere waardeverminderingen in 2013 bevatte dan ook een additionele voorziening voor lagere uitwinningresultaten. Verder werd het resultaat over 2013 negatief beïnvloed door een eenmalige last met betrekking tot de herwaardering van derivaten gerelateerd aan securitisaties van de overgenomen DBV-hypotheekportefeuille en, in vergelijking met 2012, door een additionele kostenallocatie van SNS REAAL holding.

Inspelend op de moeilijke omstandigheden op de Nederlandse woningmarkt, heeft SNS Retail Bank het initiatief genomen om klanten met hypotheekleningen waarvan de waarde van de woning tot onder de nominale waarde van de lening is gedaald te benaderen om ze te informeren over hun situatie en mogelijke oplossingen, indien nodig in combinatie met een persoonlijke budgetcoach. Het marktaandeel van SNS Retail Bank in de nieuwe hypotheekproductie was wederom beperkt met 1,8% (2012: 2,1%). Het marktaandeel vertoonde een groei in het vierde kwartaal van 2013. In de toekomst willen we ons marktaandeel in de nieuwe hypotheekproductie geleidelijk verder laten groeien.

Na een daling van € 1,3 miljard in januari, lieten particuliere spaartegoeden vervolgens een gestage groei zien. Eind 2013 bedroegen particuliere spaartegoeden € 33,3 miljard, ten opzichte van € 32,8 miljard per ultimo 2012. Het marktaandeel van SNS Retail Bank op de spaarmarkt herstelde zich naar 10,1% (ultimo 2012: 10,3%). Ook

mkb-spaartegoeden lieten na de nationalisatie een herstel zien, naar € 3,1 miljard ten opzichte van € 2,9 miljard per ultimo 2012.

In 2013 werd door de merken van SNS Retail Bank, te weten ASN Bank, BLG Wonen, RegioBank en SNS Bank, een netto groei van de klantportefeuille van bijna 50.000 gerealiseerd.

Over het geheel stegen de klanttevredenheidsniveaus in de tweede helft van 2013, waarbij het niveau van RegioBank hoger was dan voor de nationalisatie. ASN Bank slaagde er wederom in een van de hoogste klanttevredenheidscijfers in de sector te behouden. Om onze dienstverlening aan onze klanten verder te verbeteren, zijn er verschillende mobiele diensten aan de mobiel bankieren propositie van SNS Retail Bank toegevoegd.

De core Tier 1 ratio van SNS Bank N.V. verbeterde naar 16,6% ten opzichte van 6,1% per ultimo 2012. Dit was voornamelijk dankzij de nationalisatiemaatregelen, inclusief een vrijval van risicogewogen activa als gevolg van de afsplitsing van Property Finance in combinatie met een garantie op de financiering. De totale liquiditeitspositie bleef hoog op € 11,6 miljard eind 2013. Vanaf oktober 2014 zal SNS Bank ook onder toezicht staan van de Europese Centrale Bank. Daarom is SNS Bank gestart met de voorgeschreven Asset Quality Review (AQR).

1.5 Ontwikkelingen verzekeringsactiviteiten

Tegen de achtergrond van aanhoudend moeilijke marktomstandigheden en druk op de marges, rapporteerden de verzekeringsactiviteiten een nettoverlies van € 623 miljoen. Net als in 2012 werd het resultaat in belangrijke mate beïnvloed door bijzondere waardeverminderingen van immateriële vaste activa. Deze bestonden uit een additionele bijzondere waardevermindering van een deel van de VOBA (Value of Business Acquired) bij REAAL Leven en Zwitserleven, een additionele bijzondere waardevermindering van goodwill van REAAL Leven en een bijzondere waardevermindering van intern ontwikkelde en geactiveerde software bij Zwitserleven. Ultimo 2013 bestonden de enige resterende immateriële vaste activa bij de verzekeringsactiviteiten, voor een bedrag van € 64 miljoen, uit een geactiveerde klantportefeuille met betrekking tot arbeidsongeschiktheid.

Het netto resultaat gecorrigeerd voor incidentele posten daalde fors naar € 124 miljoen, vooral als gevolg van lagere winsten op obligaties en derivaten. Ook de onderliggende resultaten (gecorrigeerd voor zowel incidentele posten als de invloed van de beleggingsportefeuille en hedges) waren fors lager. Bij REAAL Schade was het onderliggend resultaat negatief, beïnvloed door een hoge schadequote. Bij REAAL Leven bleef het onderliggende resultaat positief, maar daalde het fors ten opzichte van 2012, onder invloed van lagere directe resultaten uit beleggingen. Het onderliggende netto resultaat bij Zwitserleven daalde vergeleken met 2012, maar herstelde zich in het tweede halfjaar van 2013 na het boeken van een onderliggend verlies in de eerste helft van 2013 als gevolg van incidentele verzekeringstechnische resultaten. De resultaten van alle bedrijfsonderdelen werden negatief beïnvloed door een additionele kostenallocatie van SNS REAAL holding.

In een krimpende Nederlandse markt voor levensverzekeringen, daalden de periodieke levenpremies duidelijk, terwijl de levenkoopsommen in lijn lagen met die in 2012. Door behoud van een aantal grote contracten was de daling van de periodieke pensioenpremies slechts gering en door de voortdurende focus op bescherming van winstgevendheid, daalden de pensioenkoopsommen sterk. Schadepremies vertoonden een geringe daling door de voortdurende concurrentie in de schademarkt.

In 2013 informeerden REAAL Leven en Zwitserleven alle houders van beleggingsverzekeringen en beleggingspensioenen of ze in aanmerking komen voor compensatie, en zo ja, voor welk bedrag.

Door een verbeterde allocatie van kapitaal tussen SNS REAAL en REAAL N.V. en een positieve ontwikkeling van rentetarieven en kredietopslagen, steeg de DNB-solvabiliteit van de verzekeringsactiviteiten. Dit werd echter meer dan tenietgedaan door het gebruik van meer prudente parameters (-21%-punt) en de verlaging van de rating van Frankrijk door kredietbeoordelaar Fitch in juli 2013 (-29%-punt). Alles bijeengenomen, daalde de DNB-solvabiliteit van 176% per ultimo 2012 naar 172%, iets lager dan het door ons gestelde doel van tenminste 175%. REAAL N.V. onderzoekt momenteel alle mogelijke alternatieven om haar solvabiliteitsniveau te versterken en te beschermen, vooruitlopend op de desinvestering. De solvabiliteit van SRLEV was eind 2013 187%.

1.6 Vooruitzichten

Naar verwachting blijven de macro-economische vooruitzichten uitdagend en blijven de huizenprijzen de komende kwartalen onder druk staan. Indicatoren wijzen erop dat de economische activiteit in Nederland gematigd zal blijven. De koopkracht van de consument stijgt naar verwachting beperkt, terwijl de werkloosheid toe blijft nemen.

Onvoorziene omstandigheden daargelaten verwachten we dat SNS Retail Bank de komende kwartalen bevredigende resultaten zal blijven rapporteren, ondanks het aanhoudend hoge niveau van bijzondere waardeverminderingen op leningen. Daarnaast zal de bijdrage van SNS Bank in de eenmalige resolutieheffing aan de Nederlandse banken, van naar schatting € 76 miljoen, het resultaat over 2014 negatief beïnvloeden. We streven naar een geleidelijke groei van ons marktaandeel in nieuwe hypotheekproductie.

We verwachten dat de marktomstandigheden bij de verzekeringsactiviteiten moeilijk blijven. Als gevolg hiervan zullen de winst en solvabiliteit bij de verzekeringsactiviteiten naar alle waarschijnlijkheid onder druk blijven staan. We zullen streven naar verdere kostenreducties bij de verzekeringsactiviteiten en naar een daling van de combined ratio bij Schade.

In 2014 gaan we onverminderd door met de uitvoering van het herstructureringsplan. In 2013 zijn we al gestart met de ontvlechting van de bank- en verzekeringsactiviteiten, in lijn met de verplichtingen uit het herstructureringsplan. In 2014 zullen we de ingeslagen weg vervolgen ter voorbereiding van de toekomstige desinvestering van de verzekeringsactiviteiten, rekening houdend met het risico dat bij deze desinvestering een aanzienlijk verlies zou kunnen worden geleden.

Gerard van Olphen

2 Kerncijfers

Tabel 1: Kerncijfers

In miljoenen euro's

	2013	2012	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Resultaat				
SNS Retail Bank	190	88	-28	218
REAAL Leven	-439	72	-473	34
REAAL Schade	--	-84	14	-14
REAAL Overig	-43	-15	-34	-9
REAAL	-482	-27	-493	11
Zwitserleven	-141	-120	-77	-64
Verzekeringsactiviteiten	-623	-147	-570	-53
Groepsactiviteiten	19	-100	-20	39
SNS REAAL Kernactiviteiten	-414	-159	-618	204
Property Finance	-1.536	-813	253	-1.789
SNS REAAL	-1.950	-972	-365	-1.585
Totaal baten	6.291	7.270	3.169	3.122
Totaal lasten	6.737	7.415	3.882	2.855
Balans				
Balanstotaal	124.785	133.663	124.785	128.203
Beleggingen	33.377	34.175	33.377	33.911
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders	13.440	13.227	13.440	12.939
Vorderingen op klanten	55.032	64.334	55.032	54.394
Activa aangehouden voor verkoop	--	--	--	6.911
Groepsvermogen	4.496	3.285	4.496	4.818
Spaargelden	33.276	32.815	33.276	32.782
Verzekeringscontracten	40.846	41.769	40.846	40.999
Ratio's				
Double Leverage	114,9%	130,1%	114,9%	106,7%
Ultimostand aantal interne werknemers (FTE)	6.379	6.724	6.379	6.618
Bankactiviteiten				
Efficiencyratio SNS Retail Bank	49,7%	57,4%	63,3%	41,2%
Core Tier 1 ratio	16,6%	6,1%	16,6%	12,2%
Tier 1 ratio	16,6%	7,7%	16,6%	12,2%
BIS ratio	16,7%	9,3%	16,7%	12,3%
Verzekeringsactiviteiten				
Bedrijfskosten-premieverhouding REAAL	14,2%	11,9%	15,2%	13,2%
Bedrijfskosten-premieverhouding Zwitserleven	14,9%	14,5%	24,7%	10,6%
DNB Solvabiliteitspercentage verzekeringsactiviteiten	172%	176%	172%	172%
DNB Solvabiliteitspercentage SRLEV	187%	211%	187%	210%
DNB Solvabiliteitspercentage Schade	235%	490%	235%	471%

Core Tier 1 ratio, Tier 1 ratio en BIS ratio zijn berekend op basis van Basel II.

3 Financiële analyse SNS REAAL

3.1 Netto resultaat

3.1.1 Resultaat 2013 vergeleken met 2012

Gecorrigeerd voor de impact van incidentele posten daalde SNS REAAL's nettowinst uit de kernactiviteiten tot € 386 miljoen, van € 443 miljoen in 2012. De daling werd gedreven door lagere gerealiseerde winsten op obligaties en een lagere onderliggende prestatie bij de verzekeringsactiviteiten.

Incidentele posten hadden een negatieve invloed op het nettoresultaat uit kernactiviteiten van SNS REAAL van € 800 miljoen in 2013, vergeleken met € 602 miljoen negatief in 2012. In beide jaren vooral bestaande uit bijzondere waardeverminderingen van immateriële vaste activa bij de verzekeringsactiviteiten. Inclusief incidentele posten was SNS REAAL's nettoresultaat uit de kernactiviteiten € 414 miljoen negatief (2012: € 159 miljoen negatief).

Property Finance rapporteerde een nettoverlies van € 1.536 miljoen (2012: € 813 miljoen). Hierin is een afwaardering van € 2.024 miljoen bruto (€ 1.538 miljoen netto) in het eerste kwartaal van 2013 begrepen om de waardering van de vastgoedfinancieringsportefeuille in lijn te brengen met de overdrachtswaarde zoals bepaald door de Nederlandse Staat.

Rekening houdend met het significante verlies van Property Finance en negatieve incidentele posten rapporteerde SNS REAAL een totaal nettoverlies van € 1.950 miljoen, vergeleken met een nettoverlies van € 972 miljoen over het jaar 2012.

Effect van incidentele posten

Tabel 2a: Effect van incidentele posten op het netto resultaat van SNS REAAL

In miljoenen euro's	2013	2012	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Netto resultaat SNS Retail Bank	190	88	-28	218
Netto resultaat REAAL	-482	-27	-493	11
Netto resultaat Zwitserleven	-141	-120	-77	-64
Netto resultaat Verzekeringsactiviteiten	-623	-147	-570	-53
Netto resultaat Groepsactiviteiten	19	-100	-20	39
Totaal netto resultaat SNS REAAL Kernactiviteiten	-414	-159	-618	204
Netto resultaat Property Finance	-1.536	-813	253	-1.789
Totaal netto resultaat over de periode SNS REAAL	-1.950	-972	-365	-1.585
Impact incidentele posten SNS Retail Bank	-79	-36	-99	20
Impact incidentele posten REAAL	-575	-325	-554	-21
Impact incidentele posten Zwitserleven	-172	-224	-110	-62
Impact incidentele posten Groepsactiviteiten	26	-17	-31	57
Impact incidentele posten Property Finance	-1.538	-47	252	-1.790
Totaal incidentele posten	-2.338	-649	-542	-1.796
Gecorrigeerd netto resultaat SNS Retail Bank	269	124	71	198
Gecorrigeerd netto resultaat REAAL	93	298	61	32
Gecorrigeerd netto resultaat Zwitserleven	31	104	33	-2
Gecorrigeerd netto resultaat Verzekeringsactiviteiten	124	402	94	30
Gecorrigeerd netto resultaat Groepsactiviteiten	-7	-83	11	-18
Totaal gecorrigeerd netto resultaat SNS REAAL Kernactiviteiten	386	443	176	210
Gecorrigeerd netto resultaat Property Finance	2	-766	1	1
Totaal gecorrigeerd netto resultaat SNS REAAL	388	-323	177	211

Tabel 2b: Verdeling effect van incidentele posten op het netto resultaat van SNS REAAL 2013*In miljoenen euro's*

	SNS Retail Bank	Verzekerings-activiteiten	Groeps-activiteiten	SNS REAAL Kernactiviteiten	Property Finance	SNS REAAL
Netto resultaat 2013	190	-623	19	-414	-1.536	-1.950
Impact nationalisatie:						
Directe impact van nationalisatie maatregelen	7	-6	57	58	-1.538	-1.480
Bijzondere waardeverminderingen:						
VOBA REAAL Leven en Zwitserleven	--	-439	--	-439	--	-439
Goodwill REAAL Leven	--	-150	--	-150	--	-150
Klantportefeuille REAAL Schade	--	-12	--	-12	--	-12
Software Zwitserleven	--	-15	--	-15	--	-15
Subtotaal bijzondere waardeverminderingen	--	-616	--	-616	--	-616
Overige incidentele posten:						
Derivaten securitisaties	-86	--	--	-86	--	-86
Dotatie voorziening IFRS LAT tekort	--	-110	--	-110	--	-110
Voorziening beleggingsverzekeringen	--	-15	--	-15	--	-15
Afkoop pensioencontract	--	--	-31	-31	--	-31
Subtotaal overige incidentele posten	-86	-125	-31	-242	--	-242
Totaal incidentele posten 2013	-79	-747	26	-800	-1.538	-2.338
Gecorrigeerd netto resultaat 2013	269	124	-7	386	2	388

Incidentele posten in 2013 bedroegen € 2.338 miljoen negatief, voornamelijk als gevolg van een effect van de nationalisatiemaatregelen van € 1.480 miljoen negatief, bijzondere waardeverminderingen van immateriële vaste activa van € 616 miljoen bij de verzekeringsactiviteiten en andere incidentele posten van € 242 miljoen negatief.

Impact van de nationalisatiemaatregelen

Het effect van de nationalisatiemaatregelen bedroeg € 1.480 miljoen negatief waarvan € 1.538 miljoen negatief bij Property Finance en € 58 miljoen positief bij de kernactiviteiten.

Bij Property Finance werd in het eerste kwartaal van 2013 een voorziening van € 2.024 miljoen (€ 1.538 miljoen netto) getroffen overeenkomstig de overdrachtswaarde van Property Finance. De totale activa van Property Finance zijn overgedragen tegen een aanzienlijk lagere waarde dan de boekwaarde. Als onderdeel van de overdracht was een afschrijving van € 2,8 miljard op de totale activa van Property Finance per 30 juni 2012 vereist. Deze afschrijving van € 2,8 miljard is bepaald door de Nederlandse Staat. Daarom is, in aanvulling op de € 776 miljoen bijzondere waardeverminderingen en kortingen in de tweede helft van 2012, nog eens € 2.024 miljoen bruto (€ 1.790 miljoen netto) extra afgeschreven.

In de eerste helft van 2013 bedroeg de impact € 1.790 miljoen negatief. De impact in de tweede helft was € 252 miljoen positief en gerelateerd aan een belastingaanpassing van de afwaardering. In het derde kwartaal van 2013 sloot SNS REAAL een vaststellingsovereenkomst met de Nederlandse belastingdienst met betrekking tot de teruggave van vennootschapsbelasting. Deze overeenkomst verduidelijkte de regels op basis waarvan de teruggave van vennootschapsbelasting voor SNS REAAL dient te worden vastgesteld, inclusief de fiscale behandeling van de nationalisatiemaatregelen. In deze overeenkomst is vastgesteld dat de afwaardering van € 2,8 miljard op de totale activa van Property Finance grotendeels aftrekbaar is (€ 2,7 miljard), terwijl in de cijfers over het eerste halfjaar 2013 werd uitgegaan van een voor de belasting aftrekbaar bedrag van € 1,7 miljard. Dit resulteerde in een belastingbate van € 252 miljoen.

Het effect van de nationalisatiemaatregelen op de nettowinst van de kernactiviteiten bedroeg € 58 miljoen positief: € 7 miljoen positief bij SNS Retail Bank, € 6 miljoen negatief bij REAAL Leven en € 57 miljoen positief bij de groepsactiviteiten.

Het positieve effect van € 7 miljoen als gevolg van de nationalisatiemaatregelen bij SNS Retail Bank was het gevolg van de onteigening van onderhands geplaatste achtergestelde schulden en winst uit de afbouw van derivaten verbonden aan

achtergestelde schulden, deels tenietgedaan door een last voor de compensatie aan houders van onteigende participatiecertificaten. De impact van het eerste halfjaar van 2013 bedroeg € 20 miljoen positief, terwijl de impact in het tweede halfjaar van 2013 € 13 miljoen negatief bedroeg. Dit werd veroorzaakt door een belastinglast omdat was geconcludeerd dat de last voor de compensatie van houders van onteigende participatiecertificaten niet fiscaal aftrekbaar was.

In het resultaat van REAAL Leven is een netto incidenteel verlies van € 6 miljoen opgenomen, als gevolg van de onteigening van een achtergestelde obligatie van SNS Bank die in de beleggingsportefeuille was opgenomen.

De impact van de nationalisatiemaatregelen bij groepsactiviteiten van € 57 miljoen positief bestond uit een positief effect van € 40 miljoen als gevolg van de onteigening van onderhands geplaatste achtergestelde schulden, € 11 miljoen winst uit de afwikkeling van derivaten verbonden aan de achtergestelde schulden en een correctie van € 6 miljoen voor een achtergestelde lening in SNS Bank door REAAL Leven.

Bijzondere waardeverminderingen van immateriële vaste activa

Het netto-effect van bijzondere waardeverminderingen van immateriële vaste activa bedroeg € 616 miljoen negatief, volledig bij de verzekeringsactiviteiten. Dit bedrag bestond voornamelijk uit een bijzondere waardevermindering van de resterende VOBA (€ 439 miljoen netto) veroorzaakt door de uitkomst van de IFRS-liability adequacy test (LAT). Deze LAT vergelijkt de marktwaarde en de IFRS-boekwaarde van de verzekeringsverplichtingen en daarmee verbonden activa. Door het gebruik van shadow accounting, werd de positieve reële waardereserve van de vastrentende portefeuille gebruikt om de IFRS-boekwaarde van de verzekeringsverplichtingen te verhogen. In 2013 daalde het LAT-tekort ten opzichte van ultimo 2012 vanwege rentestijgingen, deels gemitigeerd door aanpassingen in modellen en parameters. De reële waardereserve van de vastrentende portefeuille daalde daarentegen nog sterker. Als gevolg daarvan kon de reële waardereserve van de vastrentende portefeuille het LAT-tekort niet volledig compenseren. Het resterende tekort van € 732 miljoen voor belasting is ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht, waarvan € 157 miljoen bij Zwitserleven en € 392 miljoen bij REAAL Leven, eerst als bijzondere waardevermindering van het resterende deel van de VOBA van € 585 miljoen voor belasting (€ 439 miljoen netto). Deze last kan niet worden teruggedraaid in toekomstige periodes. Het resterende tekort door een dotatie van € 147 miljoen bruto (€ 110 miljoen netto) op de verzekeringstechnische voorzieningen. Het is mogelijk om deze laatste, in geval van een toekomstige daling in het IFRS LAT-tekort, terug te draaien in toekomstige periodes.

In de cijfers over het tweede halfjaar van 2012 was ook een bijzondere waardevermindering begrepen van de VOBA van € 129 miljoen netto verbonden aan het LAT-tekort.

Daarnaast was er bij REAAL Leven, na een gedeeltelijke bijzondere waardevermindering in de tweede helft van 2012, een bijzondere waardevermindering van € 150 miljoen netto (€ 150 miljoen voor belasting) op de resterende goodwill. De additionele bijzondere waardevermindering op de goodwill was het gevolg van teruggelopen markt volumes voor levenproducten, resulterend in verhoogde concurrentie en margedruk in de levensverzekeringsmarkt, de structurele additionele allocatie van de groepskosten en de druk van de kapitaalpositie. REAAL Schade nam een bijzondere waardevermindering van € 12 miljoen netto (€ 16 miljoen voor belasting) van de geactiveerde klantportefeuille veroorzaakt door de aanhoudend moeilijke omstandigheden in de schademarkt. Er zijn geen bijzondere waardeverminderingen genomen voor de geactiveerde klantportefeuille met betrekking tot arbeidsongeschiktheid die per ultimo 2013 € 56 miljoen voor belasting bedroeg, terwijl alle overige klantportefeuilles volledig zijn afgewaardeerd.

Tenslotte was er bij Zwitserleven een bijzondere waardevermindering van € 15 miljoen netto (€ 20 miljoen voor belasting) van intern ontwikkelde en geactiveerde software in het licht van haar gewijzigde strategie. De directie van Zwitserleven heeft een nieuwe strategische koers gekozen die zich meer richt op de markt voor beschikbare premieregeling (BPR) en een uitbreiding van het aantal producten buiten de tweede pijler. Hierdoor zal een nieuwe balans ontstaan tussen nieuwe markten, waarin BPR, PPI en afzonderlijke producten de overhand zullen hebben, en de meer traditionele markten.

Overige incidentele posten

Aansluitend op de incidentele impact van nationalisatiemaatregelen en de bijzondere waardevermindering van immateriële vaste activa bedroeg het netto-effect van de overige incidentele posten € 242 miljoen negatief, waarvan € 110 miljoen bestond uit een dotatie aan de verzekeringstechnische voorziening bij Zwitserleven veroorzaakt door het IFRS LAT-tekort.

Bij SNS Retail Bank bedroegen de overige incidentele posten € 86 miljoen negatief. Dit bestond uit de resultaten van derivaten met betrekking tot securitisaties van de overgenomen DBV-hypotheekportefeuille. De betreffende securitisaties zijn geen onderdeel van de reguliere securitisatieprogramma's van SNS Bank en zijn in een aantal belangrijke componenten anders gestructureerd. Deze securitisaties bevatten voorwaarden dat de kosten voor voortijdige afwikkeling van de derivatencontracten onder de huidige marktomstandigheden leiden tot een negatief resultaat. In totaal is een voorziening van € 86 miljoen netto gevormd om de mogelijke afwikkelingskosten als gevolg van voortijdige afwikkeling van al deze securitisaties weer te geven.

Bovendien was sprake van een additionele nettolast van € 15 miljoen (€ 20 miljoen voor belasting) bij REAAL Leven met betrekking tot de in 2008 afgesloten compensatieovereenkomst aangaande beleggingsverzekeringen.

Bij groepsactiviteiten was er een eenmalige pensioenlast van € 31 miljoen netto (€ 41 miljoen voor belasting) in verband met de uitkoop van pensioenrechten van werknemers die doorlopen onder de overgenomen pensioenregeling van AXA, die is aangewezen als een toegezegde pensioenregeling.

SNS Retail Bank

De nettowinst van SNS Retail Bank steeg fors. De belangrijkste factor achter deze stijging is een hogere rentemarge als gevolg van lagere rentelasten door de onteigening van achtergestelde schulden, dalende rentes op spaarrekeningen en de aflossing van termijndeposito's. Dit werd gedeeltelijk tenietgedaan door een lager resultaat op financiële instrumenten als gevolg van een eenmalige last in verband met de herwaardering van derivaten gerelateerd aan securitisaties van de overgenomen DBV-hypotheekportefeuille. Daarnaast had een additionele kostenallocatie van SNS REAAL holding een negatief effect. Bijzondere waardeverminderingen op leningen bleven hoog op 39 basispunten van leningen, in vergelijking met 40 basispunten over 2012. In de bijzondere waardeverminderingen van vorderingen in 2013 was een last als gevolg van een extra voorziening begrepen in verband met lagere uitwinningresultaten op hypotheek als gevolg van de zwakke woningmarkt, terwijl in 2012 een last was begrepen in verband met de invoering van meer stringente risicobeoordelingsmodellen.

Verzekeringsactiviteiten

Tabel 3: Onderliggend resultaat verzekeringsactiviteiten

In miljoenen euro's	REAAAL				Zwitserleven			
	2013	2012	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013	2013	2012	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Netto resultaat over de periode	-482	-27	-493	11	-141	-120	-77	-64
Impact incidentele posten	-575	-325	-554	-21	-172	-224	-110	-62
Gecorrigeerd netto resultaat over de periode	93	298	61	32	31	104	33	-2
Winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de aandelenportefeuille	19	16	12	7	15	6	5	10
Winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de vastrentende portefeuille	96	75	72	24	29	114	15	14
Resultaat op financiële instrumenten	16	79	13	3	29	-60	27	2
Mutatie voorziening verzekeringscontracten a.g.v. marktwaardebewegingen	-59	-20	-38	-21	-59	14	-44	-15
Totaal netto resultaat op de beleggingsportefeuille en hedges	72	150	59	13	14	74	3	11
Afschrijving VOBA en overige immateriële vaste activa	-33	-48	-12	-21	-2	-16	--	-2
Onderliggend netto resultaat	54	196	14	40	19	46	30	-11

Resultaten op aandelenhedges zijn begrepen in winsten/verliezen op de aandelenportefeuille in plaats van resultaat op financiële instrumenten.

Mutatie voorziening verzekeringscontracten a.g.v. marktwaardebewegingen is inclusief vrijval/dotatie voorziening onderrente en garanties unit-linked en separate accounts, impact van shadow accounting en de impact van het hedgen van inflatierisico's.

REAAAL

Gecorrigeerd voor incidentele posten was het resultaat van REAAAL in 2013 van € 93 miljoen fors lager door een lager netto-effect van winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille en hedges en een lager onderliggend resultaat (zie tabel 3) bij zowel REAAAL Leven als Schade. Dit werd deels gecompenseerd door lagere afschrijvingslasten van de VOBA en andere immateriële vaste activa als gevolg van bijzondere waardeverminderingen van de VOBA in 2012 en 2013.

Het totale netto-effect van winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille en hedges daalde naar € 72 miljoen positief als gevolg van een substantieel lager resultaat op financiële instrumenten en hogere negatieve resultaten in verzekeringscontracten als gevolg van marktwaardebewegingen die vooral bestonden uit de impact van shadow accounting. Dit werd deels gecompenseerd door hogere gerealiseerde winsten op obligaties en hogere resultaten op de aandelenportefeuille.

Het onderliggende resultaat van REAAAL van € 54 miljoen was € 142 miljoen lager. Bij REAAAL Leven was de daling van het onderliggende resultaat met name het gevolg van lagere directe beleggingsopbrengsten vanwege de afwezigheid van winst op de afwikkeling van het Lehman-onderpand, lagere rendementen op herbeleggingen en de invloed van een additionele allocatie van kosten van SNS REAAAL holding. Bij REAAAL Schade werd het onderliggende resultaat negatief beïnvloed door een hoge schadequote bij brand en motor en eveneens door een additionele allocatie van groepskosten. Verder droeg de afwezigheid van een vrijval van voorzieningen voor niet-verdiende premies bij aan deze daling.

Het door REAAAL gerapporteerde nettoresultaat van €482 miljoen negatief daalde ook door een hoger negatief effect van incidentele posten waaronder de bijzondere waardevermindering van de VOBA (€ 392 miljoen), goodwill (€ 150 miljoen) en een deel van de klantportefeuille (€ 12 miljoen), een verlies van € 6 miljoen als gevolg van de onteigening van een achtergestelde obligatie van SNS Bank en een last van € 15 miljoen voor de compensatieregeling ten aanzien van beleggingsverzekeringen. Het nettoresultaat 2012 was ook negatief beïnvloed door bijzondere waardeverminderingen van goodwill en het distributienetwerk en een dotatie aan de voorziening voor beleggingsverzekeringen uit hoofde van de overeenkomst gesloten in 2008.

Zwitserleven

In 2013 daalde het nettoresultaat van Zwitserleven, gecorrigeerd voor incidentele posten, van € 31 miljoen positief fors als gevolg van een lager netto-effect van winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille en hedges en een lager onderliggend resultaat, deels gecompenseerd door een lagere afschrijving van de VOBA.

Het totale netto-effect van winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille en hedges daalde naar € 13 miljoen positief als gevolg van fors lagere gerealiseerde winsten op obligaties en resultaten op mutaties in verzekeringscontracten als gevolg van shadow accounting. Dit werd deels gecompenseerd door hogere gerealiseerde winsten op de aandelenportefeuille en hogere resultaten op financiële instrumenten, voornamelijk bestaande uit ongerealiseerde winsten op derivaten voor het afdekken van renterisico's.

Afschrijving van VOBA en overige immateriële vaste activa daalden van € 16 miljoen naar € 2 miljoen als gevolg van bijzondere waardeverminderingen van de VOBA in 2012 en 2013 en een bijzondere waardevermindering op intern ontwikkelde en geactiveerde software in 2013.

Het onderliggende resultaat van Zwitserleven was € 19 miljoen, een forse daling vergeleken met 2012 veroorzaakt door lagere resultaten op sterfte, rente en kosten (inclusief de additionele kostenallocatie vanuit de groep). Daarnaast is in het resultaat over het eerste halfjaar 2013 een additionele last voor een voorziening in verband met de compensatie voor beleggingspensioencontracten inbegrepen.

Het door Zwitserleven gerapporteerde nettoverlies van € 141 miljoen werd verklaard door incidentele posten bestaande uit een additionele bijzondere waardevermindering van de VOBA (€ 47 miljoen) en een dotatie aan de verzekeringstechnische voorziening (€ 110 miljoen), beide gerelateerd aan het IFRS LAT-tekort en een bijzondere waardevermindering van intern ontwikkelde en geactiveerde software (€ 15 miljoen). Het nettoresultaat in 2012 was negatief beïnvloed door een bijzondere waardevermindering van de merknaam en een gedeeltelijke bijzondere waardevermindering van de VOBA.

Groepsactiviteiten

Gecorrigeerd voor incidentele posten kwam het netto resultaat uit op € 7 miljoen negatief, vergeleken met € 83 miljoen negatief in 2012. Deze verbetering was te danken aan een hogere allocatie van operationele lasten van de holding aan de bank- en verzekeringsactiviteiten en lagere rentelasten op onteigende schulden. Het nettoresultaat van de groepsactiviteiten verbeterde van € 100 miljoen negatief tot een nettowinst van € 19 miljoen. Deze verbetering was deels toe te schrijven aan een incidenteel positief effect als gevolg van de nationalisatiemaatregelen van € 57 miljoen, deels tenietgedaan door een eenmalige pensioenlast van € 31 miljoen netto. Bovendien was in het resultaat over 2012 een bijzondere waardevermindering begrepen op het belang in Van Lanschot van € 17 miljoen (2013: € 2 miljoen).

Property Finance

Het nettoverlies bij Property Finance bedroeg € 1.536 miljoen, inclusief een afschrijving van € 1.538 miljoen netto om de waardering van de vastgoedfinancieringsportefeuille in lijn te brengen met de overdrachtswaarde zoals bepaald door de Nederlandse Staat. De totale activa van Property Finance waren afgesplitst tegen een lagere waarde dan de boekwaarde. Als onderdeel van de overdracht was een afschrijving van € 2,8 miljard op de totale activa van Property Finance per 30 juni 2012 vereist. Daarom werd, in aanvulling op de € 776 miljoen bijzondere waardeverminderingen en kortingen in de tweede helft van 2012, in het eerste kwartaal van 2013 een feitelijke verplichting van € 2,024 miljoen bruto (€ 1,790 miljoen netto) genomen om de waardering van de vastgoedfinancieringsportefeuille in lijn te brengen met de overdrachtswaarde. In de tweede helft van 2013 werd een additionele belastingbete van € 252 miljoen in verband met de afwaardering van Property Finance opgenomen op basis van een vaststellingsovereenkomst met de Nederlandse Belastingdienst resulterend in een totale afwaardering van € 1.538 miljoen netto. In deze overeenkomst is vastgesteld dat de afschrijving van € 2,8 miljard op de totale activa van Property Finance grotendeels fiscaal aftrekbaar is (€ 2.710), terwijl de cijfers over het eerste halfjaar van 2013 uitgingen van een fiscaal aftrekbaar bedrag van € 1,7 miljard.

Bijzondere waardeverminderingen en kortingen in 2013 werden gecompenseerd door vrijvallen uit de feitelijke verplichting in verband met de afschrijving van de totale activa van Property Finance. Een vrijval van € 1.057 miljoen compenseerde bijzondere waardeverminderingen op leningen en kortingen over 2013, terwijl een vrijval van € 967 miljoen het verlies compenseerde op de overdracht van de vastgoedportefeuille aan de Nederlandse Staat op 31 december 2013 (overdrachtsresultaat). Deze laatste bestond uit het verschil tussen de overdrachtswaarde en de boekwaarde van de vastgoedportefeuille per ultimo 2013, na het absorberen van de bijzondere waardeverminderingen over 2013.

Het nettoresultaat van Property Finance, inclusief bijzondere waardeverminderingen en kortingen en exclusief het overdrachtsresultaat van € 967 miljoen bruto (€ 725 miljoen netto), bedroeg € 811 miljoen negatief, ten opzichte van een nettoverlies van € 766 miljoen, gecorrigeerd voor een bijzondere waardevermindering op goodwill over 2012, voornamelijk toe te schrijven aan een duidelijke toename in bijzondere waardeverminderingen op leningen en een daling in netto rentebaten, deels gecompenseerd door lagere operationele lasten.

Deconsolidatie van Property Finance

Onderdeel van de nationalisatie op 1 februari 2013 vormde het besluit om Property Finance in een afzonderlijke vastgoedbeheerorganisatie op te nemen. Om die reden werden de activa en passiva op de balans geassocieerd als aangehouden voor verkoop per eind juni 2013. Na de feitelijke overdracht van Property Finance aan NLF1 op 31 december 2013, zijn de activa en passiva van Property Finance niet langer geconsolideerd per ultimo 2013. In de winst- en verliesrekening van 2013 is het totale resultaat van Property Finance geassocieerd als een nettoresultaat uit beëindigde bedrijfsactiviteiten. Vergelijkende cijfers zijn in de winst- en verliesrekening dienovereenkomstig aangepast.

Operationele lasten

Tabel 4: Totale operationele lasten van SNS REAAL

In miljoenen euro's	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Totaal operationele lasten SNS REAAL Kernactiviteiten	1.077	1.032	4%	541	536
Totaal operationele lasten Property Finance	77	116	-34%	43	34
Totaal operationele lasten SNS REAAL	1.154	1.148	1%	584	570
Correcties:					
Reorganisatiekosten	--	56		--	--
SNS Retail Bank's aandeel in depositogarantiestelsel	-7	-15		-7	--
Kosten strategische heroriëntatie	22	16		16	6
Voorziening ter compensatie voor participatie certificaten	53	--		--	53
Afkoop pensioencontract	41	--		41	--
Totaal correcties	109	57		50	59
Totaal gecorrigeerde operationele lasten SNS REAAL Kernactiviteiten	968	981	-1%	491	477
Totaal gecorrigeerde operationele lasten Property Finance	77	110	-30%	43	34
Totaal gecorrigeerde operationele lasten SNS REAAL	1.045	1.091	-4%	534	511

Totale operationele lasten Property Finance zijn verwerkt in het resultaat uit beëindigde bedrijfsactiviteiten.

De totale operationele lasten stegen licht met € 6 miljoen vergeleken met 2012, voornamelijk als gevolg van hogere incidentele lasten van € 109 miljoen (2012: € 57 miljoen). De incidentele lasten bestonden uit een last van € 53 miljoen voor de compensatie aan houders van onteigende participatiecertificaten, een eenmalige pensioenlast van € 41 miljoen en kosten van strategische herstructureringsplannen bij de groepsactiviteiten van € 22 miljoen, deels gecompenseerd door een vrijval van € 7 miljoen in verband met de aangepaste berekeningen van de bijdrage van SNS Retail Bank aan het depositogarantiestelsel voor DSB Bank. De totale gecorrigeerde operationele lasten daalden met € 46 miljoen naar € 1.045 miljoen (-4%), veroorzaakt door een afname van het aantal interne medewerkers en aanzienlijk lagere operationele lasten bij Property Finance. Het totale aantal fte's daalde met 345 fte naar 6.379, waarvan 109 door de afsplitsing van Property Finance.

Additionele allocatie van groepskosten SNS REAAL holding aan bank- en verzekeringsactiviteiten

In de eerste helft van 2013 werd een additioneel bedrag aan operationele lasten structureel van de SNS REAAL holding aan de bank- en verzekeringsactiviteiten doorbelast om nauwkeuriger een zelfstandig kostenniveau van deze entiteiten weer te geven. In de tweede helft van 2013, vooruitlopend op de scheiding van de bank- en verzekeringsactiviteiten, was besloten om alle reguliere operationele lasten van de holding aan de bank- en verzekeringsactiviteiten door te belasten. Alleen kosten verbonden aan afsplitsing van de bank- en verzekeringsactiviteiten blijven bij de holding en in 2013 ook een eenmalige pensioenlast. In 2013 is ongeveer € 92 miljoen aan operationele lasten extra doorbelast, waarvan € 24 miljoen in het eerste halfjaar. Van de extra doorbelasting had € 37 miljoen betrekking op SNS Retail Bank, € 35 miljoen op REAAL, € 16 miljoen op Zwitserleven en € 4 miljoen op SNS Asset Management.

3.1.2 Resultaat eerste halfjaar 2013 ten opzichte van het tweede halfjaar van 2013

SNS REAAL rapporteerde over de tweede helft van 2013 een nettoverlies van € 365 miljoen, ten opzichte van een nettoverlies van € 1.585 miljoen over de eerste helft van 2013. Deze daling was voornamelijk toe te schrijven aan Property Finance, dat over de tweede helft van 2013 een nettowinst van € 253 miljoen boekte vergeleken met een nettoverlies van € 1.789 miljoen over de eerste helft van 2013. Het positieve resultaat over de tweede helft werd gedreven door een extra belastingbate in verband met de afschrijving op de totale activa van Property Finance.

Gecorrigeerd voor Property Finance daalde het resultaat van € 204 miljoen positief over de eerste helft van 2013 naar € 618 miljoen negatief over de tweede helft van 2013. Dit was toe te schrijven aan een fors hogere invloed van incidentele posten (€ 794 miljoen negatief vergeleken met € 6 miljoen negatief over de eerste helft van 2013).

Bij SNS Retail Bank daalde het nettoresultaat fors met € 246 miljoen naar € 28 miljoen negatief. De voornaamste factor achter deze daling was een negatief effect van incidentele posten van € 99 miljoen, bestaande uit een incidentele last gerelateerd aan de herwaardering van derivaten gerelateerd aan securitisaties van de overgenomen DBV-hypotheekportefeuille en een additioneel belastingverlies in verband met de invloed van de nationalisatiemaatregelen. Gecorrigeerd voor incidentele posten was het nettoresultaat van SNS Retail Bank € 71 miljoen ten opzichte van € 198 miljoen over de tweede helft van 2013. De belangrijkste factor achter deze daling was een lager resultaat op financiële instrumenten, voornamelijk door lagere terugkoopresultaten op eigen schuldpapier en lagere herwaarderingen van de DBV-hypotheekportefeuille. Operationele lasten waren hoger door een additionele allocatie van groepskosten en hogere marketingkosten. Bovendien waren bijzondere waardeverminderingen op leningen met 45 basispunten van leningen (op jaarbasis) aanzienlijk hoger dan de 35 basispunten over de eerste helft van 2013 door additionele voorzieningen voor lagere uitwinningresultaten als gevolg van de zwakke woningmarkt. Tenslotte was in het resultaat over het tweede halfjaar een last begrepen met betrekking tot de bankenbelasting.

Het netto resultaat van REAAL daalde van € 11 miljoen positief naar € 493 miljoen negatief, als gevolg van incidentele posten, voornamelijk bestaande uit bijzondere waardeverminderingen van immateriële activa (€ 554 miljoen negatief vergeleken met € 21 miljoen negatief over de eerste helft van 2013). Het totale netto-effect van winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille en hedges was, met € 59 miljoen positief, fors hoger dan in de eerste helft van 2013 (€ 13 miljoen positief). Dit was voornamelijk het gevolg van hogere gerealiseerde winsten op obligaties en aandelen.

De onderliggende winst van REAAL van € 14 miljoen gaf een forse daling te zien, deels als gevolg van de invloed van een additionele kostenallocatie vanuit SNS REAAL groep. Daarnaast werd het resultaat van REAAL Schade beïnvloed door hogere schadequotes, in het bijzonder bij brand en motor.

Zwitserleven rapporteerde een nettoverlies van € 77 miljoen ten opzichte van € 64 miljoen negatief over de eerste helft van 2013. Dit was vooral toe te schrijven aan hogere incidentele posten van € 110 miljoen negatief (eerste helft van 2013: € 62 miljoen negatief). Het totale netto-effect van winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille en hedges was beperkt met € 3 miljoen positief ten opzichte van € 11 miljoen in de eerste helft van 2013. Het onderliggende resultaat van Zwitserleven van € 30 miljoen positief herstelde zich vergeleken met het € 11 miljoen onderliggende nettoverlies in de eerste helft van 2013. Dit werd vooral veroorzaakt door de afwezigheid van een additionele last voor een voorziening in verband met compensatie voor beleggingspensioencontracten en hogere verzekeringstechnische resultaten op sterfte.

Het nettoresultaat van de groepsactiviteiten bedroeg € 20 miljoen negatief in vergelijking tot € 39 miljoen positief over de eerste helft van 2013. De oorzaak achter deze daling was een negatieve invloed van incidentele posten van € 31 miljoen in de tweede helft, bestaande uit een incidentele pensioenlast, terwijl het eerste halfjaar een positieve invloed van de nationalisatiemaatregelen van € 57 miljoen bevatte. Gecorrigeerd voor incidentele posten was het nettoresultaat van de groepsactiviteiten € 11 miljoen positief in vergelijking tot € 18 miljoen negatief over de eerste helft van 2013. Deze verbetering werd veroorzaakt door een hogere doorbelasting van operationele lasten van SNS REAAL holding aan de bank- en verzekeringsactiviteiten.

3.2 Kapitaalbeheer

Tabel 5: Kapitalisatie

<i>In miljoenen euro's</i>	December 2013	Juni 2013	December 2012
SNS REAAL			
Totaal eigen vermogen	4.496	4.818	3.285
Double Leverage	114,9%	106,7%	130,1%
Bankactiviteiten			
Core Tier 1 ratio	16,6%	12,2%	6,1%
Tier 1 ratio	16,6%	12,2%	7,7%
BIS ratio	16,7%	12,3%	9,3%
BIS ratio (Basel I 80% floor)	14,2%	11,9%	9,6%
Core Tier 1 kapitaal	2.415	2.246	1.253
Tier 1 kapitaal	2.415	2.246	1.584
BIS kapitaal	2.437	2.252	1.908
Risicogewogen activa (Basel II)	14.578	18.385	20.592
Verzekeringsactiviteiten			
DNB Solvabiliteitspercentage verzekeringsactiviteiten	172%	172%	176%
DNB Solvabiliteitspercentage SRLEV	187%	210%	211%
DNB Solvabiliteitspercentage Schade	235%	471%	490%
Aanwezig toetsingskapitaal	2.473	2.508	2.630
Vereiste solvabiliteit	1.439	1.461	1.491
Double Leverage	121,9%	137,2%	134,6%

Core Tier 1 ratio, Tier 1 ratio en BIS ratio zijn berekend op basis van Basel II.

3.2.1 Aanpassing intragroepsposities

In de tweede helft van 2013 is een aantal maatregelen genomen om de kapitaalpositie van de verzekeringsactiviteiten (REAAL N.V.) te versterken en de onderlinge afhankelijkheid tussen SNS Bank en REAAL N.V te verminderen. Deze maatregelen zijn in overeenstemming met het streven om de financiële afhankelijkheid tussen de bank- en verzekeringsactiviteiten geleidelijk af te bouwen en zijn goedgekeurd door De Nederlandsche Bank. Alle maatregelen betreffen een herverdeling van beschikbaar kapitaal en financiering binnen SNS REAAL. De maatregelen omvatten een verlaging van de lening van SNS Bank aan REAAL N.V. naar € 250 miljoen, een extra kapitaalstorting van SNS REAAL aan REAAL N.V. van € 250 miljoen en een dividenduitkering van REAAL Schadeverzekeringen aan REAAL N.V. van € 250 miljoen. Tevens is een kredietfaciliteit van SRLEV aan REAAL N.V. van maximaal € 200 miljoen opgesteld, die van het beschikbare kapitaal van SRLEV zal worden afgetrokken voor zover de faciliteit is gebruikt. Daarnaast is de kredietfaciliteit van SNS REAAL holding bij SNS Bank verlaagd naar een maximum van € 100 miljoen (voorheen € 305 miljoen). De vordering van SNS Bank op REAAL N.V. heeft een hoge risicoweging van 500% en de kredietfaciliteit op SNS REAAL wordt volledig op het kapitaal van SNS Bank in mindering gebracht.

Als gevolg van de genomen maatregelen zijn de intragroepsvorderingen en schulden verminderd. De double leverage op

holdingniveau van de verzekeringsactiviteiten is met € 500 miljoen verminderd (20%-punten) en de solvabiliteit van de verzekeringsactiviteiten verbeterde met 18%-punten. De solvabiliteitspositie van SRLEV was niet direct beïnvloed, terwijl de solvabiliteit van REAAL Schade met 193%-punten daalde door het aan de holding uitgekeerde dividend. De core Tier 1 ratio bij SNS Bank daalde met 2,1 procentpunt als gevolg van de aftrek van het beschikbare kapitaal van de kredietfaciliteit aan SNS REAAL holding en als gevolg van de 500% risicoweging van de door SNS Bank aan REAAL N.V. verstrekte lening. De double leverage bij SNS REAAL holding steeg met € 250 miljoen (5%-punten) als gevolg van de kapitaalstorting aan REAAL N.V.

3.2.2 SNS REAAL

In 2013 steeg het totaal eigen vermogen van SNS REAAL naar € 4,5 miljard, ten opzichte van € 3,3 miljard per ultimo 2012. De belangrijkste oorzaken voor de stijging waren de kapitaalinjectie van de Nederlandse Staat (€ 2,2 miljard, waarvan € 1,9 miljard werd doorgeplaatst naar SNS Bank en € 0,3 miljard werd aangehouden op holdingniveau) en de onteigening van achtergestelde crediteuren (€ 1,0 miljard), deels tenietgedaan door het nettoverlies over 2013 (- € 1.950 miljoen).

Ten opzichte van ultimo 2012 daalde de double leverage van de Groep van 130% naar 115% en de nominale leverage daalde van € 985 miljoen naar € 668 miljoen, als gevolg van de kapitaalinjectie van de Nederlandse Staat van € 300 miljoen en de onteigening van achtergestelde schulden uitgegeven op holdingniveau (€ 386 miljoen). Dit werd deels tenietgedaan door een kapitaalstorting van € 250 miljoen aan de verzekeringsactiviteiten en conversie in agio van € 150 miljoen aan achtergestelde schulden uitgegeven door de verzekeringsactiviteiten.

3.2.3 Solvabiliteit bankactiviteiten

De nationalisatiemaatregelen hadden een belangrijk effect op de core Tier 1 ratio van SNS Bank N.V. in 2013. Ultimo 2013 was de core Tier 1 ratio verbeterd tot 16,6%, ten opzichte van 6,1% per ultimo 2012. Het core Tier 1 kapitaal steeg van € 1,3 per ultimo 2012 tot € 2,4 miljard. De stijging was het gevolg van de kapitaalinjectie van de Nederlandse Staat van € 1,9 miljard en de onteigening van achtergestelde schulden (€ 0,7 miljard), deels tenietgedaan door het nettoverlies van SNS Bank N.V. over 2013 van € 1,4 miljard en door de € 100 miljoen kredietfaciliteit van SNS REAAL holding die in mindering op het core Tier 1 kapitaal wordt gebracht.

De risicogewogen activa namen met € 6,0 miljard af tot € 14,6 miljard, hoofdzakelijk als gevolg van de vrijval van risicogewogen activa van Property Finance door de overdracht in combinatie met een garantie op de financiering. Dit werd deels tenietgedaan door een stijging in risicogewogen activa van € 1,25 miljard als gevolg van de lening van € 250 miljoen aan REAAL N.V. die een risicoweging van 500% heeft.

Als gevolg van de onteigening van achtergestelde schulden, zijn de Tier 1 ratio en de BIS-ratio vrijwel gelijk aan de core Tier 1 ratio. Ultimo 2013 was de enige overgebleven achtergestelde lening van SNS Bank N.V. een lower Tier 2 intragroepslening verstrekt door SNS REAAL N.V.

De volledig ingefaseerde Basel III core Tier 1 ratio van SNS Bank N.V. bedroeg 12,4%. In deze ratio zijn zowel de uitgestelde belastingvordering (DTA) met betrekking tot de voorwaartse verliescompensatie van € 354 miljoen per ultimo 2013 als de negatieve reële waardereserve van SNS Bank N.V. van € 101 miljoen in hun geheel van het core Tier 1 kapitaal afgetrokken. Onder Basel II zullen deze posten in de periode van 1 januari 2014 tot 1 januari 2018 geleidelijk van het Tier 1 kapitaal worden afgetrokken. Bovendien is in de risicogewogen activa onder Basel III van € 15,5 miljard een kredietwaarderaanpassing (Credit Valuation Adjustment, CVA) opgenomen, uit hoofde van het risico dat de marktwaarde van de derivaten kan afnemen als gevolg van een wijziging van de kredietwaardigheid van de tegenpartij.

3.2.4 Solvabiliteit verzekeringsactiviteiten

De DNB-solvabiliteit van de verzekeringsactiviteiten bedroeg 172% ten opzichte van 176% per ultimo 2012. De solvabiliteit werd negatief beïnvloed doordat kredietbeoordelaar Fitch in juli 2013 de rating van Frankrijk verlaagde. Hierdoor vielen de Franse staatsobligaties uit de ECB AAA-curve die gebruikt wordt om de DNB-solvabiliteit te berekenen. De daaropvolgende neerwaartse beweging van de ECB AAA-curve had een negatief effect op de solvabiliteit van 29%-punten. Bovendien werd een negatief gecombineerd effect van 21%-punten veroorzaakt door veranderingen in de parameters, die voornamelijk bestonden uit aanpassingen aan de kostenparameters (inclusief het effect van de additionele structurele allocatie van groepskosten) en het gebruik van meer voorzichtige sterftetafels, een toename in het aantal homogene portefeuilles en aanpassingen in de risicomarge gebruikt bij de solvabiliteitsberekening.

De negatieve factoren werden grotendeels gecompenseerd door een kapitaalstorting van € 250 miljoen van SNS REAAL (positief effect van 18%-punten) en door de conversie in agio van € 150 miljoen aan achtergestelde schuld uitgegeven door REAAL N.V. aan SNS REAAL N.V. (positief effect van 10%-punten). Deze achtergestelde schuld was niet opgenomen in het beschikbare kapitaal van de verzekeringsactiviteiten omdat het totale bedrag aan achtergestelde schulden DNB-maxima overschreed. Tenslotte hadden de ontwikkeling van rentetarieven, kredietrisico-opslagen en de onderliggende nettowinst een positief effect.

De DNB-solvabiliteit van SRLEV, de rechtspersoon waaronder het merendeel van de levensverzekeringsactiviteiten valt, daalde naar 187%, ten opzichte van 211% per ultimo 2012. Deze daling werd veroorzaakt door de invloed van de verlaging van de rating van Frankrijk en aanpassingen in parameters.

De DNB-solvabiliteit van REAAL Schade daalde naar 235%, ten opzichte van 490% per ultimo 2012. Deze daling werd gedreven door een dividenduitkering van € 250 miljoen aan de holding van de verzekeringsactiviteiten en door het nettoverlies over het jaar bij REAAL Schade.

Ten opzichte van ultimo 2012 daalde de double leverage bij de verzekeringsactiviteiten van 135% naar 122%, voornamelijk als gevolg van een kapitaalstorting van € 250 miljoen van SNS REAAL, een dividenduitkering van € 250 miljoen van REAAL Schade en door de omzetting in agio van € 150 miljoen aan SNS REAAL N.V. uitgegeven achtergestelde schulden door de holding van de verzekeringsactiviteiten. De nominale leverage daalde van € 1.013 miljoen (134,6%) naar € 566 miljoen (121,9%).

3.2.5 IFRS-toereikendheidstoets

De toereikendheid van de verzekeringstechnische voorzieningen wordt in elke verslagperiode getoetst door middel van de IFRS-toereikendheidstoets (IFRS LAT). Deze IFRS LAT vergelijkt de marktwaarde en de IFRS-boekwaarde van de verzekeringsverplichtingen en de daarmee gerelateerde activa (inclusief VOBA). In 2012 veranderde SNS REAAL de rentecurve die gebruikt wordt om de marktwaarde van de verzekeringsverplichtingen in de IFRS LAT te berekenen van de ECB All Government curve naar de ECB AAA + UFR curve. Deze aanpassing betekende een belangrijk lagere disconteringsvoet die de overwaarde in de IFRS LAT negatief beïnvloedde. Het gebruik van de ECB AAA + UFR curve en de algemene daling van de rentetarieven leidden tot een IFRS LAT-tekort van de verzekeringsverplichtingen in 2012. Door de toepassing van shadow accounting, werd de positieve reële waarderreserve van de vastrentende portefeuille gebruikt om de IFRS-boekwaarde van de verzekeringsverplichtingen te verhogen. Het resterende tekort in 2012 van € 172 miljoen voor belasting (€ 129 miljoen netto) werd ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht als een bijzondere waardevermindering van de VOBA. In 2013 nam het IFRS LAT-tekort af vergeleken met ultimo 2012 als gevolg van een stijging van de rente, deels gemitigeerd door model- en parameteraanpassingen. Echter, de reële waarderreserve van de vastrentende portefeuille daalde nog meer. Als gevolg hiervan kon de reële waarderreserve van de vastrentende portefeuille het IFRS LAT-tekort niet volledig compenseren en het resterende tekort van € 732 miljoen voor belasting (€ 62 miljoen netto) werd ten laste van de winst- en verliesrekening van 2013 gebracht, als bijzondere waardevermindering van de resterende VOBA van € 585 miljoen voor belasting (€ 439 miljoen netto) en voor het resterende tekort door een dotatie van € 147 miljoen voor belasting (€ 110 miljoen netto) aan de verzekeringstechnische voorzieningen.

3.3 Financiering bankactiviteiten

In 2013 is SNS Bank geen nieuwe kapitaalmarkttransacties aangegaan. In totaal stegen particuliere spaartegoeden beperkt van € 32,8 miljard naar € 33,3 miljard. Na een daling van € 1,3 miljard in januari, in de aanloop naar de nationalisering, lieten particuliere spaartegoeden weer een geleidelijke groei zien.

De Loan-to-Deposit ratio van SNS Retail Bank verbeterde van 132% naar 122% door de daling van de vorderingen op klanten, in combinatie met een geringe stijging van retailfinancieringen. De Loan-to-Deposit ratio van SNS Bank verbeterde van 148% per ultimo 2012 naar 122% vanwege dezelfde factoren en de afsplitsing van Property Finance.

De totale liquiditeit bleef hoog met € 11,6 miljard, vergeleken met € 11,5 miljard per ultimo 2012. De daling met € 2,8 miljard in de eerste helft van 2013 was het gevolg van de aflossing van securitisaties die de beleenbare activa voor repofaciliteiten van de ECB verminderde. In de tweede helft van 2013 nam de liquiditeit weer met € 2,9 miljard toe, doordat de ECB beleenbare activa toenamen, dankzij een toename van het beschikbare onderpand als gevolg van on-balance securitisaties.

Tabel 6: Ontwikkeling liquiditeitspositie SNS Bank

<i>In miljoenen euro's</i>	December 2013	Juni 2013	December 2012
Kasmiddelen	5.334	6.301	6.691
Liquide activa	6.294	2.423	4.818
Totale liquiditeitspositie	11.628	8.724	11.509

3.4 Balans en risicobeheer

Ten opzichte van ultimo 2012 kromp de balans van SNS REAAL met € 8,9 miljard naar € 124,8 miljard (-7%), voornamelijk als gevolg van de deconsolidatie van Property Finance per 31 december 2013, in combinatie met de afwaardering van € 2,8 miljard.

3.4.1 Immateriële vaste activa

De waarde van immateriële activa daalde met € 830 miljoen naar € 170 miljoen (waarvan € 64 miljoen bij de verzekeringsactiviteiten) als gevolg van € 59 miljoen aan reguliere afschrijvingen en € 771 miljoen aan bijzondere waardeverminderingen. Daarvan betrof € 585 miljoen de bijzondere waardevermindering van de resterende VOBA bij Zwitserleven en REAAL Leven. Daarnaast waren er bijzondere waardeverminderingen van de goodwill bij REAAL Leven van € 150 miljoen, van intern ontwikkelde en geactiveerde software bij Zwitserleven van € 20 miljoen, en van de geactiveerde klantportefeuille bij REAAL Schade van € 16 miljoen.

Per ultimo 2013 bedroeg de totale goodwill € 84 miljoen. Hiervan had € 67 miljoen betrekking op RegioBank en € 17 miljoen op Zwitserleven Asset Management.

3.4.2 Beleggingen

Beleggingsportefeuille bankactiviteiten

De totale beleggingen bij de bankactiviteiten stegen naar € 5,7 miljard tegenover € 5,3 miljard per ultimo 2012, door een toename in de exposure op staatsschulden, voornamelijk van Frans, Nederlands en Belgisch staatspapier. De exposure van SNS Bank op staatsschulden van perifere Eurolanden nam gering toe tot € 458 miljoen als gevolg van herwaarderingen. De marktwaarde van de GIIPS-exposure ultimo juni 2013 was met 10% van de totale exposure van SNS Bank in staatsschulden in lijn met ultimo 2012.

Beleggingsportefeuille verzekeringsactiviteiten

Ultimo 2013 bedroegen de totale beleggingen voor eigen rekening en risico van de verzekeringsactiviteiten € 30,1 miljard (ultimo 2012: € 31,7 miljard). Hiervan was 96% belegd in vastrentende waarden (ultimo 2012: 96%). Van de vastrentende portefeuille had 76% een rating van A of hoger (ultimo 2012: 75%) en 60% een AAA-rating (ultimo 2012: 58%). De exposure aan staatsschulden van perifere Eurolanden bleef beperkt tot € 535 miljoen, 3% van de totale exposure op staatsschulden, waarbij de exposure op Griekenland, Portugal en Ierland nihil was.

De aandelenportefeuille van de verzekeringsactiviteiten bedroeg € 1,2 miljard, stabiel in vergelijking met ultimo 2012. De reële waarderreserve van de verzekeringsactiviteiten met betrekking tot aandelen was € 120 miljoen, ten opzichte van € 139 miljoen per ultimo 2012.

3.4.3 Uitgestelde belastingvorderingen

De uitgestelde belastingvorderingen per ultimo 2013 bevatten een bedrag van € 354 miljoen aan voorwaarwaartse verliescompensatie (ultimo 2012: € 88 miljoen) veroorzaakt door een (fiscaal) verlies als gevolg van de afwaardering van de vastgoedfinancieringsportefeuille van Property Finance. Deze uitgestelde belastingvordering is volledig erkend bij de eenheid SNS Bank, onderdeel van de fiscale eenheid SNS REAAL. Binnen de fiscale eenheid SNS REAAL kan de uitgestelde belastingvordering worden afgezet tegen toekomstige fiscale winsten in de komende negen jaren.

3.4.4 Vorderingen op klanten

Vorderingen op klanten namen met € 9,3 miljard af naar € 55,0 miljard, voornamelijk als gevolg van de deconsolidatie van Property Finance. Bij SNS Retail Bank daalden de vorderingen op klanten met € 1,8 miljard. De woning-hypotheekportefeuille van SNS Retail Bank daalde met € 2,3 miljard naar € 47,0 miljard als gevolg van aflossingen. De verkoop van nieuwe hypotheekleningen was beperkt. Overige leningen stegen met € 0,5 miljard, vooral door hogere zakelijke kredieten.

3.4.5 Vorderingen op banken

Vorderingen op banken namen met € 4,1 miljard toe tot € 6,4 miljard als gevolg van de deconsolidatie van Property Finance. De door SNS Retail Bank aan Property Finance verstrekte financiering wordt verantwoord als vorderingen op banken en bedroeg € 4,1 miljard per ultimo 2013.

3.4.6 Participatiecertificaten, achtergestelde schulden en schuldbewijzen

Participatiecertificaten en achtergestelde schulden daalden van € 1.744 miljoen per ultimo 2012 tot € 557 miljoen als gevolg van de onteigening van achtergestelde schuld bij SNS Bank N.V. en SNS REAAL N.V. De resterende achtergestelde schulden aan derden per eind 2013 hebben volledig betrekking op de verzekeringsactiviteiten (SRLEV N.V.).

De omvang van schuldbewijzen nam met € 5,8 miljard af tot € 16,4 miljard als gevolg van reguliere aflossingen.

3.4.7 Spaartegoeden

Particuliere spaartegoeden stegen licht van € 32,8 miljard naar € 33,3 miljard. Na een daling van € 1,3 miljard in januari lieten spaartegoeden weer een gestage groei zien.

3.4.8 Verzekeringstechnische voorzieningen

Het totaal aan verzekeringscontracten (verzekeringstechnische voorzieningen) bedroeg € 40,9 miljard (ultimo 2012: € 41,8 miljard), waarvan € 27,1 miljard voor eigen rekening en risico (ultimo 2012: € 27,8 miljard). De afname in verzekeringstechnische voorzieningen voor eigen rekening en risico was voornamelijk toe te schrijven aan de afname van het LAT-tekort als gevolg van gestegen rente. Dit werd deels gecompenseerd door de conversie van € 0,2 miljard aan separate accounts naar reguliere accounts bij Zwitserleven.

3.4.9 Interne controleraamwerk

Na een turbulente periode in de financiële sector en gelet op de overgang waarin SNS REAAL zich bevindt, heeft de verdere versterking van het interne controleraamwerk aan belang gewonnen. In 2013 zijn de interne risicobeheersingssystemen voor de holding, bank- en verzekeringsactiviteiten gecontroleerd en zijn er aanbevelingen gedaan voor de verbetering en versterking van het interne controleraamwerk. In 2014 zal er hard worden gewerkt aan de implementatie van deze aanbevelingen, waaronder de verbetering van de betrouwbaarheid en actualiteit van de rapportage- en informatiesystemen van en tussen de verschillende risicodisciplines. Het doel is een meer gestructureerd en geïntegreerd controleraamwerk met verbeterde rapportagelijnen tot stand te brengen. De risk managementafdelingen van elk van de betreffende bedrijfsonderdelen zullen dienovereenkomstig worden versterkt, waarbij rekening wordt gehouden met de overgang naar een gedecentraliseerde organisatie.

3.4.10 Marktrisico bankactiviteiten

Een belangrijke maatstaf om het renterisico van de bankactiviteiten te meten is de duration van het eigen vermogen. Om de gevoeligheid van het renterisico te beperken, werd de duration van het eigen vermogen in 2013 op een laag niveau, tussen 1 en 4, gehouden. Per ultimo 2013 bedroeg de duration van het eigen vermogen 1,7 (ultimo 2012: 3,7).

Een andere maatstaf om het renterisico te sturen is het outlier criterium (renterisico in het bankenboek). Volgens DNB is een instelling een outlier als de economische waarde na een renteschok van 200 basispunten met meer dan 20% afwijkt ten opzichte van het aanwezige toetsingsvermogen (Tier 1 en Tier 2 kapitaal). SNS Bank heeft de afwijking op basis van het outlier criterium gedurende het hele jaar onder de interne limiet van 15% gehouden.

Earnings at Risk (EaR) meet de gevoeligheid van de rentemarge voor een beperkt aantal extreme maar aannemelijke rentescenario's. Vanaf januari 2013 zijn verbeteringen in de EaR-meetmethode doorgevoerd die hogere uitkomsten tot gevolg hadden. De nieuwe methode houdt in het bijzonder rekening met een verhoogde gevoeligheid van direct opvraagbare deposito's. In 2013 bedroeg de gemiddelde EaR € 27 miljoen. Per ultimo 2013 stond de EaR op € 21 miljoen, vergeleken met € 4 miljoen per ultimo 2012. Dit verlies treedt op in het EaR-scenario van een 275 basispunten geleidelijke rentestijging in 12 maanden. Dit is het worst case scenario vanwege het relatief belangrijke volume aan retailfinancieringen (opvraagbare deposito's) en de gevoeligheid hiervan voor rentestijgingen, ten opzichte van de meer vastrentende hypotheekportefeuille.

De marktwaarde van de aandelenportefeuille van SNS Retail Bank bedroeg ongeveer € 12 miljoen per ultimo 2013, waardoor de exposure op aandelenrisico beperkt is. Het valutarisico is ook beperkt aangezien vreemde valuta posities dagelijks worden ingedekt.

Gedurende 2013 bleef exposure van SNS Retail Bank op staatsobligaties van perifere Zuid-Europese landen (GIIPS) onveranderd. Er is nog een exposure op Italië (nominale waarde € 310 miljoen) en Ierland (nominale waarde € 115 miljoen).

SNS Retail Bank heeft een kleine handelsportefeuille. Het marktrisico van deze portefeuille wordt op dagbasis gestuurd

aan de hand van limieten op een 1-daags VaR bij een betrouwbaarheidsinterval van 99%. De totale VaR-limiet was vastgesteld op € 2,3 miljoen en weerspiegelde daarmee het lage risico van deze activiteiten.

3.4.11 Risico verzekeringsactiviteiten

De DNB-solvabiliteit van de verzekeringsactiviteiten is voornamelijk gevoelig voor wijzigingen in verzekeringstechnische risico's (waaronder langlevens- en kostenrisico) en marktrisico (waaronder rentewijzigingen en kredietrisico-opslagen).

Het aantal polissen is stabiel. Nieuwe productie is beperkt, in lijn met de andere Nederlandse verzekeraars. Langlevensrisico is geconcentreerd in annuïteiten- en pensioenproducten. In 2013 is de exposure op langlevensrisico verhoogd, als gevolg van een grotere gevoeligheid voor langlevensrisico in de gesepareerde depots. Het kostenrisico is in lijn met 2012.

In 2013 is de rentegevoeligheid van de passiva afgenomen door een combinatie van actuariële modelwijzigingen, methodewijzigingen en beter inzicht in gevoeligheden. In reactie hierop is de rentegevoeligheid van activa ook actief verkleind. Ultimo 2013 is de rentegevoeligheid 7%-punten onder het scenario van parallele rentestijgingen van 100 basispunten, en 3%-punten onder het scenario van een parallele rentedaling van 100 basispunten.

De gevoeligheid voor kredietrisico-opslagen van obligatieposities in (bedrijfsobligaties en niet-AAA staatsobligaties) is licht toegenomen. Als gevolg van de kredietverlaging van Frankrijk door Fitch van AAA naar AA+ in juli 2013 worden posities in Franse staatsobligaties nu ook in de gevoeligheidsanalyse meegenomen om de gevoeligheid voor kredietrisico-opslagen te bepalen.

Tabel 7: Gevoeligheid solvabiliteit

	December 2013	December 2012
Lagere sterfte (lang-leven risico) -20%	-39%	-32%
Stijging in kosten aannames +10% en hogere kosteninflatie +1%	-18%	-19%
Rente +1%	-7%	-11%
Rente -1%	-3%	18%
Kredietrisico-opslag obligaties +0,5%	-15%	-13%

De gevoeligheid voor renteveranderingen is gebaseerd op de rentecurve per 31 december 2013. Het verloop van de rentecurve kan van invloed zijn op de gevoeligheid.

4 SNS Retail Bank

4.1 Hoofdpunten SNS Retail Bank

- Hogere nettowinst door hogere rentemarge
- Hogere rentemarge door lagere rentelasten dankzij onteigening achtergestelde schulden en lagere rentetarieven op spaartegoeden
- Bijzondere waardeverminderingen op leningen blijven hoog door aanhoudend zwakke woningmarkt en economische situatie
- Operationele lasten stegen door additionele allocatie van groepskosten en last voor compensatie van houders participatiecertificaten
- Particuliere spaartegoeden stegen naar € 33,3 miljard

Tabel 8: SNS Retail Bank

In miljoenen euro's

	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Resultaat					
Rentemarge	954	702	36%	495	459
Netto provisie en beheervergoedingen	50	54	-7%	22	28
Resultaat uit beleggingen	38	23	65%	7	31
Resultaat financiële instrumenten	3	47	-94%	-126	129
Overige operationele opbrengsten	6	9	-33%	5	1
Totaal baten	1.051	835	26%	403	648
Bijzondere waardeverminderingen vorderingen	214	224	-4%	120	94
Overige waardeverminderingen	10	4	150%	10	--
Totaal operationele lasten	522	479	9%	255	267
Overige lasten	8	8	0%	8	--
Totaal lasten	754	715	5%	393	361
Resultaat voor belastingen	297	120	148%	10	287
Belastingen	107	31	245%	38	69
Belang van derden	--	1	-100%	--	--
Netto resultaat over de periode	190	88	116%	-28	218
Incidentele posten	-79	-36		-99	20
Gecorrigeerd netto resultaat over de periode	269	124	117%	71	198
Efficiencyratio	49,7%	57,4%		63,3%	41,2%
Bijzondere waardeverminderingen vorderingen als percentage van gemiddelde vorderingen op klanten	0,39%	0,40%		0,45%	0,35%
Risicogewogen activa Basel II	14.578	13.081	11%	14.578	13.139
Spaargelden	33.276	32.815	1%	33.276	32.782
Vorderingen op klanten	53.417	55.179	-3%	53.417	52.189

4.2 Resultaat

4.2.1 Resultaat 2013 vergeleken met 2012

Het nettoresultaat van SNS Retail Bank voor 2013 steeg met € 102 miljoen naar € 190 miljoen (+116%). Het nettoresultaat is inclusief een eenmalige bate van € 7 miljoen als gevolg van nationaliseringsmaatregelen. Deze bestaan uit de gevolgen van onteigening van onderhands geplaatste achtergestelde schulden en winsten uit de afwikkeling van derivaten met betrekking tot achtergestelde schulden, gedeeltelijk gecompenseerd door een last van € 53 miljoen voor de compensatie van houders van onteigende participatiecertificaten. In het nettoresultaat voor 2013 is verder een incidentele netto last van € 86 miljoen begrepen, bestaande uit waardemutaties van derivaten met betrekking tot securitisaties van de overgenomen DBV-hypotheekportefeuille. De betreffende securitisaties zijn geen onderdeel van de reguliere securitisatieprogramma's van SNS Bank en zijn in een aantal belangrijke componenten anders gestructureerd. Deze securitisaties bevatten voorwaarden dat kosten voor vervroegde aflossing van de derivatencontracten onder de huidige marktomstandigheden zorgen voor een negatief resultaat. In totaal is een last van € 86 miljoen netto genomen om de eventuele kosten voor vervroegde aflossing van deze securitisaties te weerspiegelen. In het nettoresultaat voor 2012 was een verlies van € 9 miljoen begrepen op de omruil van Griekse staatsobligaties en € 27 miljoen netto aan herstructureringskosten. Gecorrigeerd voor deze incidentele posten bedroeg de nettowinst van SNS Retail Bank € 269 miljoen, vergeleken met € 124 miljoen voor 2012. De hogere rentemarge was de belangrijkste factor achter deze stijging.

4.2.2 Baten

De rentemarge vertoonde een aanzienlijke stijging van € 252 miljoen (+36%) zien. Deze stijging werd veroorzaakt door lagere rentelasten als gevolg van de onteigening van achtergestelde schulden, dalende rentetarieven op spaarrekeningen en aflossing van relatief dure termijndeposito's.

In totaal stegen particuliere spaartegoeden beperkt, van € 32,8 miljard naar € 33,3 miljard. Na een daling van € 1,3 miljard in januari lieten particuliere spaartegoeden een gestage groei zien, waardoor het marktaandeel van SNS Retail Bank op de spaarmarkt herstelde naar 10,1% (ultimo 2012: 10,3%). Bankspaar­tegoeden, een onderdeel van particuliere spaartegoeden, bleven stijgen van € 2,4 miljard per ultimo 2012 naar € 3,0 miljard (+25%).

Mkb-spaartegoeden, opgenomen onder 'Overige schulden aan klanten', herstelden na de nationalisering naar € 3,1 miljard, vergeleken met € 2,9 miljard per ultimo 2012.

De woninghypotheekportefeuille van SNS Retail Bank daalde naar € 47,0 miljard (ultimo 2012: € 49,4 miljard) als gevolg van aflossingen in combinatie met de beperkte verkoop van nieuwe hypothe­ken. Aflossingen lagen op een hoger niveau dan in 2012 vooral door hogere vervroegde aflossingen. Het marktaandeel van SNS Retail Bank in de nieuwe hypotheekproductie was met 1,8% wederom beperkt (2012: 2,1%). Gezien de verbeterde financiële situatie van SNS Retail Bank na de nationalisering streeft zij naar een geleidelijke verhoging van dit marktaandeel. Het distributie­aandeel in de hypothe­ken vertoonde al een groei in de laatste maanden van 2013.

De daling in vorderingen op klanten, in combinatie met een geringe stijging van de retailfinancieringen, leidde tot verbetering van de Loan-to-Deposit ratio van SNS Retail Bank van 132% per ultimo 2012 naar 122%.

De netto-inkomsten uit provisies en beheervergoedingen vertoonden vergeleken met 2012 een lichte daling naar € 50 miljoen als gevolg van lagere vergoedingen voor betalingen.

Het resultaat uit beleggingen steeg met € 15 miljoen naar € 38 miljoen, vooral als gevolg van een bate van € 12 miljoen op de onteigening van onderhands geplaatste achtergestelde schulden, de afwezigheid van een brutoverlies van € 13 miljoen op de omruil van Griekse staatsobligaties, deels tenietgedaan door lagere gerealiseerde winsten op vastrentende beleggingen.

Het resultaat financiële instrumenten daalde met € 44 miljoen naar € 3 miljoen, met name door een brutoverlies van € 115 miljoen in verband met kosten van mogelijke vervroegde afwikkeling van derivaten met betrekking tot de gese­curitiseerde hypotheekportefeuilles. Dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door € 68 miljoen winst uit de afwikkeling

van derivaten met betrekking tot de onteigening van achtergestelde schulden. Terugkoopresultaten op eigen schuldpapier bedroegen € 44 miljoen ten opzichte van € 49 miljoen in 2012. In beide jaren werd geprofiteerd van de situatie op de financiële markten.

4.2.3 Lasten

De totale operationele lasten stegen met € 43 miljoen. De operationele lasten bevatten een last van € 53 miljoen voor compensatie van voormalige houders van de derde tranche van participatiecertificaten en een structurele additionele allocatie van groepskosten van SNS REAAL holding van € 37 miljoen. Dit werd deels gecompenseerd door een vrijval van € 7 miljoen in verband met de aangepaste berekening van de bijdrage van SNS Retail Bank aan het depositiegarantieregeling voor DSB Bank. In 2012 was sprake van een vrijval van € 15 miljoen met betrekking tot DSB Bank en Icesave. De operationele lasten in 2012 waren ook inclusief een herstructureringslast van € 37 miljoen. Gecorrigeerd voor deze posten daalden de operationele lasten met € 18 miljoen (-4%), vooral door een personeelsreductie.

De efficiencyratio verbeterde van 57,4% in 2012 naar 49,7%, vooral dankzij een hogere rentemarge waarmee de additionele allocatie van groepskosten meer dan volledig werd opgevangen.

Tabel 9: Verdeling bijzondere waardeverminderingen SNS Retail Bank

<i>In miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Bijzondere waardeverminderingen op particuliere hypotheek	173	161	7%	103	70
Bijzondere waardeverminderingen op andere particuliere leningen	5	19	-74%	2	3
Bijzondere waardeverminderingen op MKB leningen	36	44	-18%	15	21
Totaal bijzondere waardeverminderingen op vorderingen	214	224	-4%	120	94
Overige bijzondere waardeverminderingen	10	4	150%	10	--
Totaal bijzondere waardeverminderingen	224	228	-2%	130	94

De totale bijzondere waardeverminderingen op vorderingen bleven hoog en relatief stabiel op € 214 miljoen. Dit staat gelijk aan 39 basispunten van uitstaande bruto vorderingen, vergeleken met 39 basispunten in 2012. Het hoge bedrag aan bijzondere waardeverminderingen weerspiegelt de fragiele economische situatie in Nederland en de lagere uitwinningresultaten op hypotheek als gevolg van de druk op de huizenprijzen.

Bijzondere waardeverminderingen op particuliere hypotheek stegen met € 12 miljoen naar € 173 miljoen. Dit staat gelijk aan 37 basispunten van bruto uitstaande particuliere hypotheek, tegenover 31 basispunten in 2012. Bijzondere waardeverminderingen in 2013 waren inclusief een additionele voorziening voor lagere uitwinningresultaten vanwege de zwakke woningmarkt, terwijl in 2012 een voorziening werd genomen in verband met de invoering van strengere risicoanalysemodellen.

Bijzondere waardeverminderingen op andere particuliere kredieten daalden van € 19 miljoen naar € 5 miljoen. In 2012 bevatte deze post een bedrag van € 11 miljoen in verband met de oninbaarheid van een grote debiteur.

Bijzondere waardeverminderingen op mkb-leningen daalden naar € 36 miljoen, vergeleken met € 44 miljoen in 2012. Beide jaren stonden onder invloed van de fragiele economische omstandigheden en lagere uitwinningresultaten als gevolg van de druk op de prijzen van onderpand.

4.3 Kredietrisico

De huizenprijzen lagen in 2013 gemiddeld 6,4% lager ten opzichte van 2012, en het aantal verkochte woningen lag 6,1% lager. Positief was dat het aantal verkochte woningen in de tweede helft van 2013 hoger was dan zowel de eerste helft van 2013 als de tweede helft van 2012. Hierdoor stabiliseerden de huizenprijzen zich in de tweede helft van 2013 in vergelijking tot de eerste helft. Alles bijeengenomen was de woningmarkt in 2013 zwak, wat leidde tot een langere uitwinningperiode van leningen met betalingsachterstanden en lagere uitwinningresultaten.

De stijgende werkloosheid en afnemende besteedbare inkomens zijn belangrijke factoren bij de ontwikkeling van leningen met een betalingsachterstand van meer dan 90 dagen. Deze categorie leningen steeg naar € 1,2 miljard vergeleken met € 0,9 miljard ultimo 2012. SNS Retail Bank neemt proactief contact op met hypotheekklanten met hogere hypotheekrisico's, bijvoorbeeld als gevolg van een hoge Loan-to-Value (LtV), en geeft informatie en advies om opeenvolgende betalingsachterstanden te voorkomen, indien nodig in combinatie met een persoonlijke budgetcoach.

Hier staat tegenover dat de kwaliteit van de nieuwe hypotheekinstroom verbetert, dankzij de strengere normen en de toename van het aantal hypotheekleningen dat door de Nederlandse Hypotheek Garantie (NHG) wordt gedekt. Bij SNS Retail Bank viel in 2013 75% van de nieuwe hypotheekleningen onder de NHG. Van de totale hypotheekportefeuille valt nu 21% onder de NHG. Ultimo december 2013 bedroeg de gewogen gemiddelde geïndexeerde LtV van de particuliere hypotheekleningen 89% tegenover 87% per ultimo 2012.

Tabel 10: Vorderingen op klanten SNS Retail Bank

<i>In miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Particuliere hypotheekleningen	47.328	49.574	-5%	47.328	48.370
Particuliere kredieten	293	346	-15%	293	310
Voorziening	-342	-252	-36%	-342	-275
Totaal particuliere kredieten	47.279	49.668	-5%	47.279	48.405
Zakelijke hypotheekleningen	1.143	1.282	-11%	1.143	1.203
Zakelijke kredieten en onderhandse leningen	2.805	2.041	37%	2.805	1.648
Voorziening	-111	-103	-8%	-111	-107
Totaal zakelijk kredieten	3.837	3.220	19%	3.837	2.744
Onderhandse leningen en kasgeldleningen overheid	2.301	2.291	0%	2.301	1.040
Vorderingen op klanten SNS Retail Bank	53.417	55.179	-3%	53.417	52.189

Tabel 11: Achterstanden vorderingen op klanten SNS Retail Bank

<i>In miljoenen euro's</i>	December 2013		Juni 2013		December 2012	
Geen achterstand	51.432	96%	50.254	96%	53.346	97%
< 3 maanden	1.205	2%	1.164	2%	1.247	2%
3 - 6 maanden	296	1%	327	1%	287	1%
6 - 12 maanden	346	1%	343	1%	265	0%
> 1 jaar	591	1%	483	1%	390	1%
Subtotaal achterstanden	2.438	5%	2.316	4%	2.189	4%
Voorziening	-453	-1%	-382	-1%	-356	-1%
Totaal	53.417	100%	52.189	100%	55.179	100%

5 REAAL

De activiteiten van REAAL omvatten drie bedrijfssegmenten: REAAL Leven, REAAL Schade en REAAL Overig. Elk van deze segmenten wordt hieronder afzonderlijk besproken.

Tabel 12: Netto resultaat REAAL

<i>In miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
REAAL Leven	-439	72	-710%	-473	34
REAAL Schade	--	-84	100%	14	-14
REAAL Overig	-43	-15	-187%	-34	-9
REAAL	-482	-27	-1685%	-493	11

6 REAAL Leven

6.1 Hoofdpunten REAAL Leven

- Substantieel nettoverlies door bijzondere waardeverminderingen op immateriële activa
- Aanzienlijk lagere onderliggende winst van € 115 miljoen door lagere directe beleggingsbaten
- Duidelijke daling bij periodieke premies door portefeuilleoverdracht van REAAL Leven naar Zwitserleven en compensatie beleggingsverzekeringen
- Daling operationele lasten met 13% exclusief additionele kostenallocatie
- Marktaandeel nieuwe periodieke premies hoger op 19,3%

Tabel 13: REAAL Leven

In miljoenen euro's

	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Resultaat					
Periodieke premies leven	1.110	1.218	-9%	542	568
Premies koopsommen leven	221	218	1%	108	113
Premie-inkomen	1.331	1.436	-7%	650	681
Herverzekeringspremies	161	151	7%	88	73
Netto premie-inkomen	1.170	1.285	-9%	562	608
Netto provisie en beheervergoedingen	49	52	-6%	23	26
Resultaat deelnemingen	1	10	-90%	--	1
Resultaat uit beleggingen	925	1.047	-12%	463	462
Resultaat uit beleggingen voor rekening en risico van polishouders	556	698	-20%	439	117
Resultaat financiële instrumenten	21	93	-77%	18	3
Overige operationele opbrengsten	--	--	0%	-3	3
Totaal baten	2.722	3.185	-15%	1.502	1.220
Verzekeringstechnische lasten	2.662	2.479	7%	1.706	956
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten	66	76	-13%	32	34
Bijzondere waardeverminderingen	176	228	-23%	154	22
Totale operationele lasten	157	160	-2%	81	76
Overige rentelasten	198	126	57%	110	88
Totaal lasten	3.260	3.069	6%	2.084	1.176
Resultaat voor belastingen	-538	116	-564%	-582	44
Belastingen	-99	41	-341%	-108	9
Belang van derden	--	3	-100%	-1	1
Netto resultaat over de periode	-439	72	-710%	-473	34
Incidentele posten	-563	-215		-542	-21
Gecorrigeerd netto resultaat over de periode	124	287	-57%	69	55
Bedrijfskosten-premieverhouding	10,3%	9,2%		11,4%	9,3%
New annual premium equivalent levenbedrijf	34	41	-17%	17	17

6.2 Resultaat

6.2.1 Resultaat 2013 vergeleken met 2012

REAAAL Leven rapporteerde een nettoverlies van € 439 miljoen, waarbij zowel 2012 als 2013 werden beïnvloed door belangrijke negatieve incidentele posten, met name bestaande uit bijzondere waardeverminderingen van immateriële vaste activa. Incidentele posten in 2013 kwamen in totaal uit op € 563 miljoen negatief, bestaande uit een bijzondere waardevermindering van de VOBA van € 392 miljoen netto, een bijzondere waardevermindering van goodwill van € 150 miljoen netto, een additionele netto last van € 15 miljoen in verband met de compensatieregeling beleggingsverzekeringen en een verlies van € 6 miljoen door de onteigening van een achtergestelde obligatie van SNS Bank die onderdeel uitmaakte van de beleggingsportefeuille.

Incidentele posten in 2012 bestonden uit een gedeeltelijke bijzondere waardevermindering van goodwill van € 141 miljoen netto en van € 18 miljoen netto met betrekking tot het distributienetwerk van REAAAL Leven. Tot slot was er een incidentele additionele last in 2012 van € 56 miljoen netto voor de compensatieregeling die in 2008 werd getroffen met betrekking tot de beleggingsverzekeringen.

Gecorrigeerd voor incidentele posten is de nettowinst van REAAAL Life fors gedaald naar € 124 miljoen. Dit was toe te schrijven aan het totale netto-effect van gerealiseerde winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille en hedges die fors daalden naar € 36 miljoen, vooral door een lagere bijdrage van de rentederivaten. Verder liet de onderliggende nettowinst van REAAAL Leven een aanzienlijke daling naar € 115 miljoen zien als gevolg van een lager direct beleggingsresultaat door geringere herbeleggingsrendementen en een additionele kostenallocatie van SNS REAAAL holding.

Tabel 14: Onderliggend resultaat REAAAL Leven

<i>In miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Netto resultaat over de periode	-439	72	-710%	-473	34
Impact incidentele posten	-563	-215		-542	-21
Gecorrigeerd netto resultaat over de periode	124	287	-57%	69	55
Winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de aandelenportefeuille	34	18	89%	27	7
Winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de vastrentende portefeuilles	45	65	-31%	22	23
Resultaat financiële instrumenten	16	79	-80%	13	3
Mutatie voorziening verzekeringscontracten a.g.v. marktwaardebewegingen	-59	-20	-195%	-38	-21
Totaal netto resultaat op de beleggingsportefeuille en hedges	36	142	-75%	24	12
Afschrijving VOBA en overige immateriële vaste activa	-27	-38	29%	-9	-18
Onderliggend netto resultaat	115	183	-37%	54	61

Resultaten op aandelen hedges zijn begrepen in winsten/verliezen op de aandelenportefeuille in plaats van resultaat op financiële instrumenten.

Mutatie voorziening verzekeringscontracten als gevolg van marktwaardebewegingen is inclusief vrijval / dotatie aan voorzieningen voor garanties in de beleggingsverzekeringportefeuille, gesepareerde beleggingsdepots en de impact van shadow accounting.

Het totale netto-effect van winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille en hedges daalde naar € 36 miljoen positief, vergeleken met € 142 miljoen positief over 2012, vooral door een fors lager resultaat op financiële instrumenten. In 2012 was het resultaat op financiële instrumenten positief beïnvloed door hoge winsten op rentederivaten door de sterke daling van rentetarieven.

Winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de aandelenportefeuille stegen van € 18 miljoen positief naar € 34 miljoen positief, dit dankzij lagere bijzondere waardeverminderingen en hogere gerealiseerde winsten.

Het resultaat uit winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op vastrentende waarden daalde van € 65 miljoen naar € 45 miljoen door de lagere gerealiseerde winsten op obligaties.

Wijzigingen in verzekeringscontracten als gevolg van reële waardeveranderingen bestonden vooral uit het effect van shadow accounting, waardoor het resultaat op gerealiseerde winsten op vastrentende waarden en de resultaten op financiële instrumenten (deels) worden gespiegeld. Laatstgenoemde in verband met de afschrijving van lopende en historische resultaten op rentederivaten.

Afschrijving van de VOBA en andere immateriële vaste activa daalde van € 38 miljoen naar € 27 miljoen als gevolg van de bijzondere waardeverminderingen van de VOBA in 2012 en 2013.

6.2.2 Baten

De periodieke premies van levensverzekeringen vertoonden een duidelijke daling, vooral door de compensatie van beleggingsverzekeringen en de overdracht van een deel van de portefeuille van REAAL Leven naar Zwitserleven. In een krimpende Nederlandse markt steeg het marktaandeel van nieuwe periodieke individuele levenpremies naar 19,3%, in vergelijking tot 2012 (18,2%) mede door overlijdensrisicoverzekeringen.

Koopsompremies waren in lijn met 2012 en het marktaandeel in dit segment lag met 7,9% boven het niveau van 2012 (5,5%), dankzij proactieve aanbiedingen aan klanten met inachtneming van het beschermen van winstgevendheid. Als gevolg van lagere periodieke levenpremies daalde de New Annual Premium Equivalent (NAPE) van € 41 miljoen naar € 34 miljoen.

De betaalde herverzekeringpremies waren hoger, voornamelijk als gevolg van uitbreiding in 2013 van het herverzekeringcontract om een groter deel van de portefeuille te beslaan.

Tabel 15: Verdeling resultaat beleggingen voor eigen rekening en risico REAAL Leven

<i>Bruto bedragen in miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Totaal resultaat uit beleggingen	925	1.047	-12%	463	462
Gerealiseerde winsten/verliezen op aandelen portefeuille	47	41	15%	36	11
Gerealiseerde winsten/verliezen op vastrentende portefeuille	87	107	-19%	38	49
Overige gerealiseerde winsten/verliezen	11	5	120%	10	1
Gerealiseerde resultaten	145	153	-5%	84	61
Ongerealiseerde resultaten	-26	-15	-73%	-20	-6
Direct beleggingsresultaat	806	909	-11%	399	407

Het direct beleggingsresultaat betreft rente, dividend en huur.

De totale beleggingsbaten voor eigen rekening en risico vertoonden een duidelijke daling als gevolg van lagere directe beleggingsbaten en lagere gerealiseerde winsten op vastrentende waarden, deels gecompenseerd door hogere gerealiseerde winsten op aandelen. De belangrijke daling van directe beleggingsbaten werd bepaald door een lager herbeleggingsrendement, de overdracht van € 900 miljoen aan activa en kapitaal naar Zwitserleven in april 2013 en een kleinere beleggingsportefeuille vanwege de overdracht van een deel van de portefeuille van REAAL Leven naar Zwitserleven.

De beleggingsbaten voor rekening en risico van polishouders waren belangrijk lager, vooral als gevolg van de negatieve herwaardering van vastrentende waarden na de stijging van rentetarieven, gedeeltelijk gecompenseerd door hogere dividendbaten.

6.2.3 Lasten

De verzekeringstechnische lasten stegen licht. Een bijzondere waardevermindering van de VOBA van € 523 miljoen bruto werd grotendeels gecompenseerd door lagere verzekeringstechnische lasten voor eigen rekening en risico door de daling van premie-inkomen, de overdracht van een deel van de portefeuille naar Zwitserleven en het effect van een herverzekeringstransactie. De verzekeringstechnische lasten voor rekening en risico van polishouders waren lager, wat overeenkomt met de lagere beleggingsbaten voor rekening en risico van polishouders.

De acquisitiekosten van de verzekeringsactiviteiten daalden sterk door het ontbreken van provisievergoedingen van nieuwe productie. Dit was als gevolg van wettelijke veranderingen met betrekking tot provisievergoedingen voor onafhankelijke financieel adviseurs, waarbij de beloning in overleg met de klant wordt overeengekomen.

Tabel 16: Verdeling bijzondere waardeverminderingen REAAL Leven

<i>In miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Bijzondere waardeverminderingen op aandelen	4	17	-76%	1	3
Bijzondere waardeverminderingen op vastrentende portefeuille	6	9	-33%	--	6
Bijzondere waardeverminderingen op immateriële vaste activa	152	186	-18%	152	--
Overige bijzondere waardeverminderingen	14	16	-13%	1	13
Totaal bijzondere waardeverminderingen	176	228	-23%	154	22

Bijzondere waardeverminderingen (exclusief de bijzondere waardevermindering van de VOBA, die in de verzekeringstechnische lasten is begrepen) daalden sterk in vergelijking met 2012, vooral door lagere bijzondere waardeverminderingen op immateriële vaste activa, de resterende goodwill van REAAL Leven (€ 150 miljoen is afgeschreven) terwijl er in 2012 bijzondere waardeverminderingen hadden plaatsgevonden van goodwill (€ 162 miljoen) en het distributienetwerk (€ 24 miljoen).

Bijzondere waardeverminderingen op aandelen waren lager ondersteund door hogere aandelenmarkten in 2013. Bijzondere waardeverminderingen op vastrentende waarden daalden, met inbegrip van de bijzondere waardevermindering van een achtergestelde obligatie van SNS Bank als gevolg van de onteigening.

De overige bijzondere waardeverminderingen waren ook lager en bestonden voornamelijk uit een bijzondere waardevermindering van een particuliere lening aan een vastgoedontwikkelaar. In 2012 ging het vooral om bijzondere waardeverminderingen van vastgoed voor eigen gebruik.

De operationele lasten waren enigzins lager in vergelijking met 2012, ondanks het effect van een additionele kostenallocatie van SNS REAAL holding van € 18 miljoen. Gecorrigeerd voor dit effect, daalden de operationele lasten met € 21 miljoen (-13%), als gevolg van kostenreductiemaatregelen. Zowel 2012 als 2013 hadden te maken met kosten in verband met de uitvoering van de afspraken over kostendekking van beleggingsverzekeringen. De bedrijfskosten-premieverhouding steeg van 9,2% naar 10,3% door de daling van bruto premies en de additionele kostenallocatie.

De overige rentelasten stegen met € 72 miljoen, wat volledig toe te schrijven was aan een herverzekeringstransactie. Deze stijging werd gecompenseerd door lagere verzekeringstechnische lasten. In totaal zorgde de herverzekeringstransactie voor een netto negatief effect op het resultaat van € 9 miljoen (2012: € 7 miljoen negatief). In 2013 werd het herverzekeringcontract uitgebreid om een groter deel van de portefeuille te beslaan, met een lager vereist kapitaal tot gevolg, wat een positieve impact had op de solvabiliteitsratio.

7 REAAL Schade

7.1 Hoofdpunten REAAL Schade

- Break-even resultaat door afwezigheid van een bijzondere waardevermindering van goodwill en hogere gerealiseerde winsten op obligaties
- Forse daling van onderliggend resultaat naar € 44 miljoen negatief door gestegen schadequote en afwezigheid van vrijval van voorzieningen
- Geringe daling bruto premie-inkomen door afwezigheid van vrijval van voorzieningen
- Forse stijging resultaten uit beleggingen door hogere gerealiseerde winsten op obligaties
- Combined ratio hoger door hogere schadequote en additionele allocatie groepskosten

Tabel 17: REAAL Schade

In miljoenen euro's

	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Resultaat					
Premies schade	784	819	-4%	386	398
Herverzekeringspremies	59	66	-11%	29	30
Netto premie-inkomen	725	753	-4%	357	368
Netto provisie en beheervergoedingen	1	1	0%	1	--
Resultaat deelnemingen	1	1	0%	1	--
Resultaat uit beleggingen	129	67	93%	104	25
Totaal baten	856	822	4%	463	393
Verzekeringstechnische lasten	522	473	10%	270	252
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten	170	180	-6%	82	88
Bijzondere waardeverminderingen	16	110	-85%	16	--
Totale operationele lasten	143	128	12%	75	68
Overige rentelasten	5	7	-29%	2	3
Totaal lasten	856	898	-5%	445	411
Resultaat voor belastingen	--	-76	100%	18	-18
Belastingen	--	8	-100%	4	-4
Netto resultaat over de periode	--	-84	100%	14	-14
Incidentele posten	-12	-110		-12	--
Gecorrigeerd netto resultaat over de periode	12	26	-54%	26	-14
Combined ratio schadebedrijf	107,7%	97,3%		111,6%	103,9%
Schadequote	67,7%	59,5%		70,9%	64,7%

7.2 Resultaat

7.2.1 Resultaat 2013 vergeleken met 2012

REAAL Schade rapporteerde een nettoresultaat van nul, tegenover een nettoverlies van € 84 miljoen voor 2012, negatief beïnvloed door een bijzondere waardevermindering van goodwill van € 110 miljoen. In het nettoresultaat voor 2013 was een bijzondere waardevermindering begrepen van € 12 miljoen van de geactiveerde klantportefeuille. Bijzondere waardeverminderingen werden zowel in 2012 als 2013 gedreven door de aanhoudend moeilijke marktomstandigheden in de schademarkt. De geactiveerde klantportefeuille met betrekking tot arbeidsongeschiktheid, die per ultimo 2013 € 56 miljoen bruto bedroeg, is niet afgewaardeerd maar alle overige geactiveerde klantportefeuilles zijn volledig afgewaardeerd.

De nettowinst, gecorrigeerd voor deze incidentele post, daalde van € 26 miljoen naar € 12 miljoen. Deze daling werd vooral veroorzaakt door een € 66 miljoen lager onderliggende resultaat als gevolg van hogere schadeclaims, vooral bij brand en motor, en door een structurele additionele kostenallocatie van SNS REAAL holding. Bovendien werd het onderliggende resultaat in 2012 positief beïnvloed door een vrijval van voorzieningen voor niet-verdiende premies en

acquisitiekosten aangehouden voor gevolmachtigde agenten van € 11 miljoen.

Tabel 18: Onderliggend resultaat REAAL Schade

<i>In miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Netto resultaat over de periode	--	-84	100%	14	-14
Impact incidentele posten	-12	-110		-12	--
Gecorrigeerd netto resultaat over de periode	12	26	-54%	26	-14
Winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de vastrentende portefeuille	62	10	520%	61	1
Totaal netto resultaat op de beleggingsportefeuille en hedges	62	10	520%	61	1
Afschrijving immateriële vaste activa	-6	-6	0%	-3	-3
Onderliggend netto resultaat	-44	22	-300%	-32	-12

Het lagere onderliggend resultaat werd deels gecompenseerd door een hoger netto-effect van € 52 miljoen positief uit winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille (voornamelijk obligaties) en hedges.

7.2.2 Baten

Tabel 19: Verdeling bruto premies REAAL Schade

<i>Bruto bedragen in miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Motor	259	280	-8%	126	133
Brand	214	222	-4%	105	109
Ziekte & Ongevallen	131	130	1%	65	66
Transport	54	65	-17%	24	30
Overig	126	122	3%	66	60
Totaal bruto premies	784	819	-4%	386	398

In een concurrerende schadeverzekeringsmarkt zag REAAL Schade het bruto premie-inkomen gering dalen. In 2012 werd het premie-inkomen positief beïnvloed door een vrijval van de voorziening voor niet-verdiende premies aangehouden voor gevolmachtigde agenten. In 2011 is SNS REAAL deze voorziening anders gaan berekenen, volgens een nauwkeuriger methode die er rekening mee houdt dat polishouders de laatste jaren steeds meer per maand of per kwartaal in plaats van per jaar betalen. Om die reden is in 2012 een bedrag van € 14 miljoen vrijgevallen ten gunste van het resultaat voor belasting (€ 19 miljoen aan premie-inkomen, gedeeltelijk tenietgedaan door € 5 miljoen aan acquisitiekosten).

Gecorrigeerd voor het effect van de vrijval van € 19 miljoen uit de voorziening voor niet-verdiende premies in 2012 liet het bruto premie-inkomen een fractionele daling zien, vooral in transport, mede verklaard door het beleid van REAAL om de relatie met een aantal assurantiemakelaars met een slechte schadequote af te bouwen. Als gevolg hiervan zijn enkele grote contracten beëindigd.

Tabel 20: Verdeling resultaat uit beleggingen REAAL Schade

<i>Bruto bedragen in miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Totaal resultaat uit beleggingen	129	67	93%	104	25
Gerealiseerde winsten/verliezen op aandelen portefeuille	--	1	-100%	--	--
Gerealiseerde winsten/verliezen op vastrentende portefeuille	83	14	493%	82	1
Gerealiseerde resultaten	83	15	453%	82	1
Direct beleggingsresultaat	46	52	-12%	22	24

Het direct beleggingsresultaat betreft rente, dividend en huur.

In totaal namen de beleggingsbaten sterk toe, dankzij hogere gerealiseerde winsten op vastrentende waarden. De directe beleggingsbaten daalden echter doordat de beleggingsportefeuille kleiner werd als gevolg van een dividenduitkering aan REAAL N.V. en de aflossing van een intragroepslening in 2012.

7.2.3 Lasten

De verzekeringstechnische lasten stegen door hogere schadeclaims bij brand- en motorverzekeringen, inclusief de negatieve gevolgen van stormschade in het vierde kwartaal van 2013. Dit gold voor de gehele sector. Het resultaat bij brandverzekering was lager als gevolg van enkele grote schadeclaims. De totale schadequote steeg naar 67,7% (2012: 59,5%, en 61,2% exclusief de invloed van de vrijval van voorzieningen voor niet-verdiende premies).

De acquisitiekosten gaven een lichte daling te zien door de vrijval van opgebouwde acquisitiekosten in 2012 als onderdeel van de vrijval van de voorziening voor niet-verdiende premies en acquisitiekosten. De acquisitiekostenratio daalde beperkt van 23,3% naar 23,0%. Gecorrigeerd voor de bovengenoemde vrijval van de voorziening daalden de acquisitiekosten fractioneel, overeenkomstig het lagere (gecorrigeerde) premietotaal.

De operationele lasten stegen met € 15 miljoen, vooral door een structurele additionele kostenallocatie van SNS REAAL holding. Als gevolg hiervan steeg de bedrijfskosten-premieratio naar 17,0% tegen 14,5% voor 2012.

De combined ratio steeg naar 107,7% vergeleken met 97,3% in 2012 (99,2% exclusief de invloed van de vrijval van de voorziening voor niet-verdiende premies en acquisitiekosten voor gevolmachtigde agenten).

Bijzondere waardeverminderingen van € 16 miljoen hadden betrekking op de geactiveerde klantportefeuille. In 2012 was sprake van een bijzondere waardevermindering van goodwill van € 110 miljoen.

8 REAAL Overig

De overige activiteiten van REAAL omvatten de activiteiten die niet direct door REAAL Leven of REAAL Schade worden aangestuurd, en holdingactiviteiten. Het nettoresultaat van € 43 miljoen negatief was € 28 miljoen lager dan in 2012 vooral door een consolidatieaanpassing van € 26 miljoen negatief binnen de verzekeringsactiviteiten in verband met verkopen van vastrentende beleggingen door REAAL Schade aan REAAL Leven en omgekeerd. Op het niveau van REAAL Schade en REAAL Leven resulteerde deze verkopen in een gerealiseerde winst op vastrentende beleggingen, terwijl deze winsten op het niveau van REAAL niet zijn gerealiseerd.

9 Zwitserleven

9.1 Hoofdpunten Zwitserleven

- Nettoverlies van € 141 miljoen door bijzondere waardeverminderingen van immateriële activa en een dotatie aan verzekeringstechnische voorzieningen door IFRS LAT-tekort
- Lagere onderliggende nettowinst door lagere verzekeringstechnische resultaten en een last met betrekking tot de compensatie voor beleggingspensioencontracten
- Duidelijke daling premie-inkomen door lagere retentieggraden en minder nieuwe productie
- Belangrijk lagere beleggingsbaten door lagere gerealiseerde winsten op obligaties
- Daling van de operationele lasten ondanks additionele allocatie van groepskosten

Tabel 21: Zwitserleven

In miljoenen euro's

	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Resultaat					
Periodieke premies leven	833	865	-4%	251	582
Premies koopsommen leven	242	335	-28%	122	120
Premie-inkomen	1.075	1.200	-10%	373	702
Herverzekeringspremies	3	6	-50%	3	--
Netto premie-inkomen	1.072	1.194	-10%	370	702
Netto provisie en beheervergoedingen	13	13	0%	6	7
Resultaat uit beleggingen	409	482	-15%	205	204
Resultaat uit beleggingen voor rekening en risico van polishouders	72	818	-91%	198	-126
Resultaat financiële instrumenten	39	-80	149%	36	3
Overige operationele opbrengsten	--	--	0%	-1	1
Totaal baten	1.605	2.427	-34%	814	791
Verzekeringstechnische lasten	1.597	2.272	-30%	833	764
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten	11	15	-27%	2	9
Bijzondere waardeverminderingen	25	134	-81%	2	23
Totale operationele lasten	132	137	-4%	65	67
Overige rentelasten	28	29	-3%	15	13
Totaal lasten	1.793	2.587	-31%	917	876
Resultaat voor belastingen	-188	-160	-18%	-103	-85
Belastingen	-47	-40	-18%	-26	-21
Netto resultaat over de periode	-141	-120	-18%	-77	-64
Incidentele posten	-172	-224		-110	-62
Gecorrigeerd netto resultaat over de periode	31	104	-70%	33	-2
Bedrijfskosten-premieverhouding	14,9%	14,5%		24,7%	10,6%
New annual premium equivalent levenbedrijf	138	269	-49%	-16	154

9.2 Resultaat

9.2.1 Resultaat 2013 vergeleken met 2012

Zwitserleven rapporteerde een nettoverlies van € 141 miljoen, dat vooral toe te schrijven is aan incidentele posten voor in totaal € 172 miljoen negatief. Dit betrof voor een bedrag van € 157 miljoen netto het IFRS LAT-tekort, waarvan € 47 miljoen als een bijzondere waardevermindering van de resterende VOBA en het surplus van € 110 miljoen als dotatie aan de verzekeringstechnische voorziening.

Daarnaast was er een bijzondere waardevermindering van intern ontwikkelde en geactiveerde software ter waarde van € 15 miljoen netto. Het nettoresultaat over 2012 werd beïnvloed door een bijzondere waardevermindering van de merknaam van € 95 miljoen netto en een bijzondere waardevermindering van € 129 miljoen netto voor een deel van de VOBA. Ultimo 2013 waren alle immateriële vaste activa van Zwitserleven afgewaardeerd.

Gecorrigeerd voor deze incidentele posten daalde het nettoresultaat van Zwitserleven van € 104 miljoen in 2012 naar € 31 miljoen, vanwege een lager netto-effect van de beleggingsportefeuille en hedges, dat voornamelijk werd veroorzaakt door lagere gerealiseerde winsten op obligaties. Daarnaast daalde het onderliggend resultaat van Zwitserleven van € 19 miljoen ten opzichte van 2012 (€ 46 miljoen). Dit was het gevolg van lagere resultaten op sterfte en arbeidsongeschiktheid en door een additionele last voor een voorziening met betrekking tot de compensatie voor beleggingspensioencontracten. Daarnaast namen de renteresultaten af als gevolg van lagere beleggingsopbrengsten en de kostenresultaten waren lager onder invloed van een structurele additionele kostenallocatie van SNS REAAL holding.

Tabel 22: Onderliggend resultaat Zwitserleven

<i>In miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Netto resultaat over de periode	-141	-120	-18%	-77	-64
Impact incidentele posten	-172	-224		-110	-62
Gecorrigeerd netto resultaat over de periode	31	104	-70%	33	-2
Winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de aandelenportefeuille	15	6	150%	5	10
Winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de vastrentende portefeuille	29	114	-75%	15	14
Resultaat financiële instrumenten	29	-60	148%	27	2
Mutatie voorziening verzekeringscontracten a.g.v. marktwaardebewegingen	-59	14	-521%	-44	-15
Totaal netto resultaat op de beleggingsportefeuille en hedges	14	74	-81%	3	11
Afschrijving VOBA en overige immateriële vaste activa	-2	-16	88%	--	-2
Onderliggend netto resultaat Zwitserleven	19	46	-59%	30	-11

Resultaten op aandelen hedges zijn begrepen in winsten/verliezen op de aandelenportefeuille in plaats van resultaat op financiële instrumenten.

Mutatie voorziening verzekeringscontracten a.g.v marktwaardebewegingen is inclusief vrijval/dotatie voorziening onderrente en garanties unit-linked en separate accounts, impact van shadow accounting en de impact van het hedgen van inflatierisico's.

Het totale netto-effect van winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op de beleggingsportefeuille en hedges daalde naar € 14 miljoen positief (2012: € 74 miljoen positief), vooral door de fors lagere gerealiseerde winsten op obligaties en lagere resultaten op mutaties in verzekeringscontracten als gevolg van shadow accounting. Deze daling werd deels gecompenseerd door hogere resultaten op financiële instrumenten, voornamelijk bestaande uit ongerealiseerde winsten op derivaten voor het afdekken van renterisico's.

De winsten, verliezen en bijzondere waardeverminderingen op obligaties bedroegen € 29 miljoen positief, ten opzichte van € 114 miljoen positief in 2012. Om de gemiddelde looptijd van de vastrentende portefeuille te verlengen, zijn vastrentende waarden met een korte looptijd verkocht en vastrentende waarden met een lange looptijd aangekocht, met aanzienlijke gerealiseerde winsten als resultaat. Nu de looptijden van de vastrentende portefeuille beter aansluiten bij de bijbehorende verzekeringsverplichtingen is de gevoeligheid voor rentefluctuaties afgenomen.

Mutaties in verzekeringscontracten als gevolg van reële waardeveranderingen bedroegen € 59 miljoen negatief, vergeleken met € 14 miljoen positief in 2012. Deze bestonden uit het netto-effect van dotaties aan voorzieningen voor rentegaranties in verband met separate accounts, het netto-effect van shadow accounting en verzekeringstechnische lasten met betrekking tot de invloed van inflatie.

Afschrijvingen van de VOBA en andere immateriële activa daalden fors, van € 16 miljoen naar € 2 miljoen, na de bijzondere waardeverminderingen van immateriële activa in 2012 en 2013.

9.2.2 Baten

Vooraf in de tweede helft van 2013 wist Zwitserleven nieuwe klanten te trekken, zowel in het segment van grootzakelijke en mkb-klanten. De prestatie van de bestaande portefeuille bleef echter achter en, als gevolg van de voortdurende aandacht voor behoud van winstgevendheid, lieten pensioenkoopsommen een sterke daling zien. Dankzij het behoud van een aantal grote contracten en de conversie van een deel van de portefeuille van REAAL Leven naar Zwitserleven bleef de daling bij periodieke premies echter gering. Dit alles leidde ertoe dat het totale premie-inkomen 10% lager uitkwam en dat de NAPE (New Annual Premium Equivalent) van € 269 miljoen naar € 138 miljoen daalde.

Tabel 23: Verdeling resultaat uit beleggingen voor eigen rekening en risico Zwitserleven

<i>Bruto bedragen in miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Totaal resultaat uit beleggingen	409	482	-15%	205	204
Gerealiseerde winsten/verliezen op aandelen portefeuille	23	15	53%	7	16
Gerealiseerde winsten/verliezen op vastrentende portefeuille	28	151	-81%	12	16
Overige gerealiseerde winsten/verliezen	5	-1	600%	5	--
Gerealiseerde resultaten	56	165	-66%	24	32
Ongerealiseerde resultaten	5	2	150%	3	2
Direct beleggingsresultaat	348	315	10%	178	170

Het direct beleggingsresultaat betreft rente, dividend en huur.

Het totale resultaat uit beleggingen voor eigen rekening en risico vertoonde een belangrijke daling. Dit werd veroorzaakt door lagere gerealiseerde winsten op vastrentende waarden. Het directe beleggingsresultaat kwam duidelijk hoger uit door de overdracht van een deel van de portefeuille van REAAL Leven naar Zwitserleven, de overdracht van € 900 miljoen aan activa en kapitaal vanuit REAAL Leven in april 2013 en de omzetting van gesepareerde depotcontracten naar traditionele contracten. Deze stijging werd deels tenietgedaan door de lagere rentebaten als gevolg van lagere beleggingsrendementen door het hoge niveau van gerealiseerde winsten op vastrentende waarden in 2012, en door lagere dividendbaten.

Het beleggingsresultaat voor rekening en risico van polishouders was fors lager, vooral door de omzetting van gesepareerde depotcontracten in traditionele contracten en de negatieve herwaarderingen van vastrentende waarden na de verhoging van rentetarieven in 2013. In 2012 daalden de rentetarieven.

9.2.3 Lasten

De verzekeringstechnische lasten daalden als gevolg van lagere verzekeringstechnische lasten voor eigen rekening en risico, die op hun beurt het gevolg waren van de daling van premie-inkomen.

De verzekeringstechnische lasten voor rekening en risico van polishouders waren eveneens lager, in overeenstemming met de daling van beleggingsbaten voor rekening en risico van polishouders.

Acquisitiekosten voor de verzekeringsactiviteiten daalden door de overgang in 2012 naar een regeling voor verkoop en verlenging van pensioencontracten zonder provisievergoeding.

Tabel 24: Verdeling bijzondere waardeverminderingen Zwitserleven

<i>Bruto bedragen in miljoenen euro's</i>	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Bijzondere waardeverminderingen op aandelen	3	7	-57%	--	3
Bijzondere waardeverminderingen op vastrentende portefeuille	--	--	0%	--	--
Bijzondere waardeverminderingen op immateriële vaste activa	22	126	-83%	2	20
Overige bijzondere waardeverminderingen	--	1	-100%	--	--
Totaal bijzondere waardeverminderingen	25	134	-81%	2	23

Bijzondere waardeverminderingen kwamen fors lager uit. In 2013 was er sprake van lagere bijzondere waardeverminderingen op immateriële activa in het bijzonder op intern ontwikkelde en geactiveerde software, terwijl in 2012 sprake was van een bijzondere waardevermindering van de merknaam.

De operationele lasten daalden naar € 132 miljoen, ondanks een additionele structurele kostenallocatie van SNS REAAL holding van € 16 miljoen. Gecorrigeerd voor deze additionele kostenallocatie daalden de operationele lasten met € 21 miljoen (-15%). Deze daling was het gevolg van een personeelsreductie, lagere afschrijvingskosten en de afwezigheid van herstructureringskosten (2012: € 4 miljoen).

10 Property Finance

10.1 Hoofdpunten Property Finance

- Aanzienlijk nettoverlies van € 1.536 miljoen door afwaardering vastgoedfinancieringsportefeuille reflecteert de overdrachtswaarde zoals bepaald door de Nederlandse Staat
- Totale netto-exposure teruggebracht met € 1,3 miljard naar € 5,7 miljard (-19%)
- Property Finance afgesplitst op 31 december 2013 en hernoemd in Propertize; financiering gegarandeerd door de Nederlandse Staat
- Nieuw financieringsprogramma met staatsgarantie ter vervanging van de SNS Bank financiering is lopende

Tabel 25a: Property Finance

In miljoenen euro's

	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Resultaat					
Netto resultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten	-1.536	-813	-89%	253	-1.789
Netto resultaat over de periode	-1.536	-813	-89%	253	-1.789
Risicogewogen activa Basel II	--	7.511	-100%	--	5.246

Tabel 25b: Property Finance

In miljoenen euro's

	2013	2012	Mutatie	2e halfjaar 2013	1e halfjaar 2013
Verdeling resultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten					
Rentemarge	77	98	-21%	34	43
Resultaat financiële instrumenten	-4	-12	67%	-1	-3
Overige operationele opbrengsten	-6	-2	-200%	-5	-1
Totaal baten	67	84	-20%	28	39
Bijzondere waardeverminderingen	1.053	941	12%	869	184
Vrijval constructieve obligation	-2.024	--	0%	-1.837	-187
Bijzondere waardeverminderingen goodwill	--	47	-100%	--	--
Totale operationele lasten	77	116	-34%	43	34
Dotatie constructieve obligation	2.024	--	0%	--	2.024
Overige lasten	1	1	0%	1	--
Totaal lasten	1.131	1.105	2%	-924	2.055
Resultaat voor belastingen en overdracht	-1.064	-1.021	-4%	952	-2.016
Belastingen	-253	-208	-22%	-26	-227
Netto resultaat voor overdracht	-811	-813	0%	978	-1.789
Overdrachtsresultaat	-967	--	0%	-967	--
Belastingen overdrachtsresultaat	-242	--	0%	-242	--
Netto resultaat over de periode	-1.536	-813	-89%	253	-1.789
Incidentele posten	-1.538	-47		252	-1.790
Gecorrigeerd netto resultaat over de periode	2	-766	100%	1	1

10.2 Resultaat

10.2.1 Resultaat 2013 vergeleken met 2012

Het nettoverlies bij Property Finance bedroeg € 1.536 miljoen, inclusief een afwaardering van € 1.538 miljoen netto om de waardering van de vastgoedfinancieringsportefeuille in lijn te brengen met de overdrachtswaarde zoals bepaald door de Nederlandse Staat. De totale activa van Property Finance waren afgesplitst tegen een substantieel lagere waarde dan de boekwaarde. Als onderdeel van de overdracht was een afwaardering van € 2,8 miljard op de totale activa van Property Finance per 30 juni 2012 vereist. Daarom werd, in aanvulling op de € 776 miljoen bijzondere waardeverminderingen en kortingen in de tweede helft van 2012, in het eerste kwartaal van 2013 een feitelijke verplichting van € 2,024 miljoen bruto (€ 1,790 miljoen netto) gevormd om de waardering van de vastgoedfinancieringsportefeuille in lijn te brengen met de overdrachtswaarde. In de tweede helft van 2013 werd een additionele belastingbate van € 252 miljoen in verband met de afwaardering van Property Finance opgenomen gebaseerd op een vaststellingsovereenkomst met de Nederlandse Belastingdienst leidend tot een totale afwaardering van € 1.538 miljoen netto. In deze overeenkomst is overeengekomen dat de afwaardering van € 2,8 miljard op de totale activa van Property Finance grotendeels fiscaal aftrekbaar is (€ 2.710 miljoen), terwijl de cijfers over het eerste halfjaar van 2013 uitgingen van een fiscaal aftrekbaar bedrag van € 1,7 miljard.

Bijzondere waardeverminderingen en kortingen in 2013 werden gecompenseerd door vrijval uit de feitelijke verplichting in verband met de afwaardering van de totale activa van Property Finance. Een vrijval van € 1.057 miljoen compenseerde bijzondere waardeverminderingen en kortingen van leningen over 2013, terwijl een vrijval van € 967 miljoen het verlies compenseerde op de overdracht van de vastgoedportefeuille aan de Nederlandse Staat op 31 december 2013 (overdrachtsresultaat). Deze laatste bestond uit het verschil tussen de overdrachtswaarde en de boekwaarde van de vastgoedportefeuille per ultimo 2013, na het absorberen van de bijzondere waardeverminderingen over 2013.

Het nettoresultaat, exclusief het overdrachtsresultaat van € 967 miljoen bruto (€ 725 miljoen netto), daalde naar € 811 miljoen negatief, ten opzichte van een nettoverlies van € 766 miljoen, gecorrigeerd voor een bijzondere waardevermindering van goodwill voor 2012. De daling was voornamelijk toe te schrijven aan een duidelijke toename van bijzondere waardeverminderingen van leningen en een daling van de rentemarge, deels gecompenseerd door lagere operationele lasten.

10.2.2 Baten

De rentemarge vertoonde een sterke daling van € 21 miljoen (-21%) door de afbouw van de kredietportefeuille en de uitwinning van leningen.

Het resultaat op financiële instrumenten van € 4 miljoen negatief was lager vergeleken met 2012 (€ 12 miljoen negatief), vooral veroorzaakt door lagere kortingen op de verkoop van niet-voorzien leningen. Dit weerspiegelt de afname van de verkoop van leningen aan derden en beperkte kortingen op gerealiseerde transacties.

10.2.3 Lasten

Bijzondere waardeverminderingen stegen met € 112 miljoen (+ 12%) naar € 1.053 miljoen door een verslechtering van Europese vastgoedmarkten, met name in Nederland en Spanje, en een toename van het aantal leningen in default. De bijzondere waardeverminderingen bestonden vooral uit afschrijvingen op leningen (€ 859 miljoen; 2012: € 718 miljoen). Afschrijvingen op vastgoedprojecten bedroegen € 158 miljoen (2012: € 210 miljoen) en op deelnemingen € 36 miljoen (2012: € 13 miljoen).

Bijzondere waardeverminderingen op de Nederlandse portefeuille stegen naar € 663 miljoen, vergeleken met € 569 miljoen in 2012. Bijzondere waardeverminderingen op de buitenlandse portefeuille stegen van € 372 miljoen in 2012 naar € 390 miljoen en hadden voornamelijk betrekking op Luxemburg, Spanje en Italië.

De operationele lasten daalden met € 39 miljoen naar € 77 miljoen als gevolg van lagere juridische en advieskosten met

betrekking tot de afbouw van de kredietportefeuille, lagere kosten voor forensische onderzoeken en lagere personeelskosten, met name door een afname van het aantal externe medewerkers.

Het overdrachtsresultaat weerspiegelt het brutoverlies van € 967 miljoen op de overdracht van de vastgoedportefeuille aan de Nederlandse Staat op 31 december 2013. Dit bestond uit het verschil tussen de overdrachtswaarde en de boekwaarde van de vastgoedportefeuille ultimo 2013, na verwerking van bijzondere waardeverminderingen voor het jaar 2013.

10.3 Ontwikkeling portefeuille

De totale netto-exposure, exclusief het overdrachtsresultaat van € 967 miljoen bruto, daalde met € 1,3 miljard naar € 5,7 miljard (-19%) in vergelijking met ultimo 2012. Deze daling was toe te schrijven aan bijzondere waardeverminderingen van € 1,1 miljard en transacties (verkopen, aflossingen) van € 0,5 miljard. De daling werd deels gecompenseerd door het effect van entiteiten (€ 0,3 miljard) die in de consolidatiekring werden betrokken. De totale kredietlimieten daalden met € 1,2 miljard naar € 6,7 miljard (-15%).

11 Algemene informatie

11.1 Groepsstructuur

SNS REAAL N.V., opgericht en gevestigd in Nederland, is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht. Het adres van de statutaire zetel van SNS REAAL N.V. is Croeselaan 1, 3521 BJ Utrecht. SNS REAAL N.V. is de moedermaatschappij van SNS Bank N.V., REAAL N.V., SNS REAAL Invest N.V., SNS Asset Management N.V. en hun groepsmaatschappijen (hierna te noemen 'SNS REAAL'). De verkorte geconsolideerde tussentijdse financiële overzichten van SNS REAAL omvatten de gegevens van alle maatschappijen waar SNS REAAL overheersende zeggenschap in heeft en de belangen van SNS REAAL in geassocieerde deelnemingen en entiteiten.

De geconsolideerde jaarrekening van SNS REAAL over het boekjaar 2013 is op aanvraag beschikbaar via de statutaire zetel van de vennootschap op Croeselaan 1, postbus 8444, 3503 RK Utrecht, of via www.snsreaal.nl

Dit persbericht is op 12 februari 2014 door de Raad van Commissarissen goedgekeurd. Op dit persbericht heeft geen accountantscontrole plaatsgevonden.

12 Over SNS REAAL

SNS REAAL is een innovatieve dienstverlener op het gebied van bankieren en verzekeren die zich vooral richt op de Nederlandse retailmarkt, inclusief het midden- en kleinbedrijf. Het aanbod bestaat uit: sparen, beleggen, hypotheek, verzekeren en pensioenen. Vanuit een lange traditie voelt SNS REAAL zich verbonden met de Nederlandse samenleving. Met een balanstotaal van € 125 miljard (ultimo 2013) is SNS REAAL een van de grote bankverzekeraars in Nederland. De onderneming heeft ongeveer 6.400 medewerkers (fte's) en heeft haar hoofdkantoor in Utrecht. Per 1 februari 2013 is de Nederlandse Staat enig aandeelhouder van SNS REAAL. Vervolgens heeft de Nederlandse staat op 31 december 2013 de aandelen overgedragen aan de Stichting Administratiekantoor Beheer Financiële Instellingen (NLFi).

13 Disclaimer

Dit persbericht bevat uitsluitend feitelijke informatie en dient niet te worden opgevat als een opinie of aanbeveling met betrekking tot de koop of verkoop van effecten die zijn uitgegeven door SNS REAAL N.V. Dit persbericht bevat geen waardeoordeel of voorspelling met betrekking tot de financiële resultaten van SNS REAAL N.V. Als u geen persberichten van SNS REAAL wilt ontvangen, dan kunt u een e-mail sturen naar info@snsreaal.nl.

14 Tabellen

Geconsolideerde balans

Voor resultaatverdeling en in miljoenen euro's

	31-12-2013	31-12-2012
Activa		
Immateriële vaste activa	170	1.000
Materiële vaste activa	221	298
Geassocieerde deelnemingen	6	49
Vastgoedbeleggingen	220	181
Beleggingen	33.377	34.175
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders	13.440	13.227
Derivaten	3.065	4.139
Uitgestelde belastingvorderingen	1.148	1.360
Herverzekeringscontracten	3.998	3.185
Vastgoedprojecten	--	416
Vorderingen op klanten	55.032	64.334
Vorderingen op banken	6.392	2.313
Vennootschapsbelasting	219	101
Overige activa	1.075	1.231
Kas en kasequivalenten	6.422	7.654
Totaal activa	124.785	133.663
Passiva		
Aandelenkapitaal	469	469
Overige reserves	5.977	2.799
Onverdeeld resultaat	-1.950	-972
Eigen vermogen toe te schrijven aan aandeelhouder	4.496	2.296
Eigen vermogen toe te schrijven aan houders van securities	--	987
Belang van derden	--	2
Totaal eigen vermogen	4.496	3.285
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	557	1.744
Schuldbewijzen	16.395	22.212
Verzekeringscontracten	40.846	41.769
Voorziening voor personeelsverplichtingen	525	527
Overige voorzieningen	104	129
Derivaten	2.792	3.643
Uitgestelde belastingverplichtingen	476	1.219
Spaargelden	33.276	32.815
Overige schulden aan klanten	11.844	10.983
Schulden aan aandeelhouder	1.100	--
Schulden aan banken	9.431	11.639
Vennootschapsbelasting	211	1
Overige verplichtingen	2.732	3.697
Totaal passiva	124.785	133.663

De presentatie van de vergelijkende cijfers is aangepast voor vergelijkingsdoeleinden in verband met een wijziging in IAS19 Employee Benefits. In verband met deze wijziging is in totaal € 89 miljoen overgeheveld vanuit het eigen vermogen naar de voorziening voor personeelsverplichtingen.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

In miljoenen euro's

	2013	2012
Baten		
Rentebaten	2.226	2.457
Rentelasten	1.178	1.667
Rentemarge	1.048	790
Premie-inkomen	3.190	3.455
Herverzekeringspremies	223	223
Netto premie-inkomen	2.967	3.232
Provisie en beheervergoedingen	206	205
Verschuldigde provisie en beheervergoedingen	73	65
Netto provisie en beheervergoedingen	133	140
Resultaat deelnemingen	2	11
Resultaat uit beleggingen	1.378	1.525
Resultaat uit beleggingen voor rekening en risico van polishouders	626	1.510
Resultaat financiële instrumenten	131	60
Overige operationele opbrengsten	6	2
Totaal baten	6.291	7.270
Lasten		
Verzekeringstechnische lasten	3.109	2.958
Lasten voor rekening en risico van polishouders	1.663	2.266
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten	243	268
Personeelskosten	714	726
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	51	69
Overige operationele lasten	312	237
Bijzondere waardeverminderingen	435	721
Overige rentelasten	201	161
Overige lasten	9	9
Totaal lasten	6.737	7.415
Resultaat voor belastingen	-446	-145
Belastingen	-32	10
Netto resultaat uit voortgezette activiteiten	-414	-155
Netto resultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten	-1.536	-813
Netto resultaat over de periode	-1.950	-968
Verdeling:		
Netto resultaat toewijsbaar aan aandeelhouder*	-1.950	-972
Netto resultaat toewijsbaar aan belang derden	--	4
Netto resultaat over de periode	-1.950	-968

De presentatie van de vergelijkende cijfers is aangepast voor vergelijkingsdoeleinden in verband met de overdracht van Property Finance naar NLFi.

* Het resultaat uit beëindigde bedrijfsactiviteiten van -/- € 1.536 miljoen (2012: -/- € 813 miljoen) is volledig toewijsbaar aan aandeelhouders. Van het resultaat uit voortgezette activiteiten van -/- € 414 miljoen (2012: -/- € 159 miljoen) is nul euro (2012: -/- € 109 miljoen) toewijsbaar aan loss absorption / make-whole addition van de core Tier 1 capital securities uitgegeven aan Stichting Beheer SNS REAAL. De securities van Stichting Beheer SNS REAAL zijn per 1 februari 2013 onteigend door de Nederlandse Staat en zijn door de Nederlandse Staat toegewezen en ingebracht als agio op gewone aandelen SNS REAAL op 25 februari 2013.

Overig geconsolideerd totaalresultaat

In miljoenen euro's

	2013	2012
Posten die achteraf niet zullen worden gereclassificeerd naar winst en verlies		
Mutatie herwaarderingsreserve	-4	--
Herberekeningseffecten van toegezegde pensioenregeling	57	-21
Overige mutaties totaalresultaat	-1	-2
Totaal posten nooit te reclassificeren naar winst en verlies	52	-23
Posten die achteraf mogelijk zullen worden gereclassificeerd naar winst en verlies		
Mutatie herwaarderingsreserve	--	-1
Mutatie cash flow hedge reserve	-20	-63
Mutatie reële waarderreserve	-98	-703
Overige mutaties totaalresultaat	--	-1
Totaal posten die achteraf mogelijk zullen worden gereclassificeerd naar winst en verlies	-118	-768
Overig totaalresultaat (na belastingen)	-66	-791

De presentatie van de vergelijkende cijfers is aangepast voor vergelijkingsdoeleinden in verband met de wijziging in IAS19 Employee Benefits.

Totaalresultaat over de periode

In miljoenen euro's

	2013	2012
Netto resultaat uit voortgezette activiteiten	-414	-155
Netto resultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten	-1.536	-813
Overig totaalresultaat (na belastingen)	-66	-791
Totaalresultaat over de periode	-2.016	-1.759
Verdeling:		
Totaalresultaat toewijsbaar aan aandeelhouder*	-2.014	-1.763
Totaalresultaat toewijsbaar aan minderheidsbelangen	-2	4
Totaalresultaat over de periode	-2.016	-1.759

* Van het totaalresultaat van € 2.014 miljoen (2012: -/€ 1.763 miljoen) is nul euro (2012: € 108 miljoen) toewijsbaar aan loss absorption / make-whole addition van de core Tier 1 capital securities uitgegeven aan Stichting Beheer SNS REAAL. De securities van Stichting Beheer SNS REAAL zijn per 1 februari 2013 onteigend door de Nederlandse Staat en zijn door de Nederlandse Staat toegewezen en ingebracht als agio op gewone aandelen SNS REAAL op 25 februari 2013.

Geconsolideerd overzicht mutaties eigen vermogen 2013

In miljoenen euro's

	Geplaatst kapitaal	Agioreserve	Som herwaar- derings- reserves	Som overige reserves	Eigen vermogen toe te schrijven aan aan- deelhouders	Securities capital	Belang van derden	Totaal eigen vermogen
Stand per 1 januari 2013	469	1.363	298	233	2.363	987	2	3.352
Wijziging IAS 19 corridor	--	--	--	-67	-67	--	--	-67
Aangepaste stand per 1 januari 2013	469	1.363	298	166	2.296	987	2	3.285
Overboeking netto resultaat 2012	--	--	--	109	109	-109	--	--
Overboekingen 2012	--	--	--	109	109	-109	--	--
Ongerealiseerde herwaarderings uit hoofde van cash flow hedges	--	--	-41	--	-41	--	--	-41
Ongerealiseerde herwaarderings	--	--	-936	--	-936	--	--	-936
Bijzondere waardeverminderingen	--	--	12	--	12	--	--	12
Realisatie herwaarderings via de winst- en verliesrekening	--	--	-191	--	-191	--	--	-191
Herberekeningseffecten van toegezegde pensioenregeling	--	--	--	57	57	--	--	57
Mutatie shadow accounting	--	--	1.034	--	1.034	--	--	1.034
Overige mutaties	--	--	--	1	1	--	-2	-1
Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	--	--	-122	58	-64	--	-2	-66
Netto resultaat 2013	--	--	--	-1.950	-1.950	--	--	-1.950
Totaal resultaat 2013	--	--	-122	-1.892	-2.014	--	-2	-2.016
Transacties met aandeelhouder	--	4.105	--	--	4.105	-878	--	3.227
Transacties met aandeelhouder	--	4.105	--	--	4.105	-878	--	3.227
Totaal mutaties eigen vermogen 2013	--	4.105	-122	-1.783	2.200	-987	-2	1.211
Stand per 31 december 2013	469	5.468	176	-1.617	4.496	--	--	4.496

Als gevolg van de nationalisatie zijn de aandelen B omgezet in gewone aandelen.

Het geplaatste kapitaal en agioreserve is volgestort en bestaat uit 287.619.873 gewone aandelen met een nominale waarde van € 1,63 per aandeel.

Overzicht herwaarderingsreserve en overige reserves 2013

In miljoenen euro's

	Herwaarderingsreserve materiële vaste activa	Cash flow hedge reserve	Reële- waarderingsreserve	Som her- waarderings- reserves	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Som overige reserves
Stand per 1 januari 2013	45	99	154	298	1.205	-972	233
Wijziging IAS 19 corridor	--	--	--	--	-67	--	-67
Aangepaste stand per 1 januari 2013	45	99	154	298	1.138	-972	166
Overboeking netto resultaat 2012	--	--	--	--	-863	972	109
Overboekingen 2012	--	--	--	--	-863	972	109
Ongerealiseerde herwaarderings uit hoofde van cash flow hedges	--	-41	--	-41	--	--	--
Ongerealiseerde herwaarderings	-4	--	-932	-936	--	--	--
Bijzondere waardeverminderingen	--	--	12	12	--	--	--
Realisatie herwaarderings via de winst- en verliesrekening	--	-9	-182	-191	--	--	--
Herberekeningseffecten van toegezegde pensioenregeling	--	--	--	--	57	--	57
Mutatie shadow accounting	--	30	1.004	1.034	--	--	--
Overige mutaties	--	--	--	--	1	--	1
Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	-4	-20	-98	-122	58	--	58
Netto resultaat 2013	--	--	--	--	--	-1.950	-1.950
Totaal resultaat 2013	-4	-20	-98	-122	58	-1.950	-1.892
Totaal mutaties eigen vermogen 2013	-4	-20	-98	-122	-805	-978	-1.783
Stand per 31 december 2013	41	79	56	176	333	-1.950	-1.617

Geconsolideerd overzicht mutaties eigen vermogen 2012

In miljoenen euro's

	Geplaatst kapitaal	Agioreserve	Som herwaar- derings- reserves	Som overige reserves	Eigen vermogen toe te schrijven aan aan- deelhouders	Securities capital	Belang van derden	Totaal eigen vermogen
Stand per 1 januari 2012	469	1.363	1.065	1.551	4.448	979	1	5.428
Stelselwijziging activering acquisitiekosten	--	--	--	-338	-338	--	--	-338
Wijziging IAS 19 corridor	--	--	--	-46	-46	--	--	-46
Aangepaste stand per 1 januari 2012	469	1.363	1.065	1.167	4.064	979	1	5.044
Overboeking netto resultaat 2011	--	--	--	-7	-7	7	--	--
Overboekingen 2011	--	--	--	-7	-7	7	--	--
Ongerealiseerde herwaarderingen uit hoofde van cash flow hedges	--	--	7	--	7	--	--	7
Ongerealiseerde herwaarderingen	--	--	1.171	--	1.171	--	--	1.171
Bijzondere waardeverminderingen	--	--	24	--	24	--	--	24
Realisatie herwaarderingen via de winst- en verliesrekening	--	--	-280	--	-280	--	--	-280
Herberekeningseffecten van toegezegde pensioenregeling	--	--	--	-21	-21	--	--	-21
Mutatie shadow accounting	--	--	-1.689	--	-1.689	--	--	-1.689
Overige mutaties	--	--	--	-1	-1	1	-3	-3
Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	--	--	-767	-22	-789	1	-3	-791
Netto resultaat 2012	--	--	--	-972	-972	--	4	-968
Totaal resultaat 2012	--	--	-767	-994	-1.761	1	1	-1.759
Totaal mutaties eigen vermogen 2012	--	--	-767	-1.001	-1.768	8	1	-1.759
Stand per 31 december 2012	469	1.363	298	166	2.296	987	2	3.285

Het geplaatste kapitaal en agioreserve bestaat uit gewone aandelen en aandelen B.

Overzicht herwaarderingsreserve en overige reserves 2012

In miljoenen euro's

	Herwaarderingsreserve materieële vaste activa	Cash flow hedge reserve	Reële- waarderingsreserve	Som her- waarderings- reserves	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Som overige reserves
Stand per 1 januari 2012	46	162	857	1.065	1.464	87	1.551
Stelselwijziging activering acquisitiekosten	--	--	--	--	-365	27	-338
Wijziging IAS 19 corridor	--	--	--	--	-46	--	-46
Aangepaste stand per 1 januari 2012	46	162	857	1.065	1.053	114	1.167
Overboeking netto resultaat 2011	--	--	--	--	107	-114	-7
Overboekingen 2011	--	--	--	--	107	-114	-7
Ongerealiseerde herwaarderings uit hoofde van cash flow hedges	--	7	--	7	--	--	--
Ongerealiseerde herwaarderings	--	--	1.171	1.171	--	--	--
Bijzondere waardeverminderingen	-1	--	25	24	--	--	--
Realisatie herwaarderings via de winst- en verliesrekening	--	-6	-274	-280	--	--	--
Herberekeningseffecten van toegezegde pensioenregeling	--	--	--	--	-21	--	-21
Mutatie shadow accounting	--	-64	-1.625	-1.689	--	--	--
Overige mutaties	--	--	--	--	-1	--	-1
Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen	-1	-63	-703	-767	-22	--	-22
Netto resultaat 2012	--	--	--	--	--	-972	-972
Totaal resultaat 2012	-1	-63	-703	-767	-22	-972	-994
Totaal mutaties eigen vermogen 2012	-1	-63	-703	-767	85	-1.086	-1.001
Stand per 31 december 2012	45	99	154	298	1.138	-972	166

Gesegmenteerde balans 31 december 2013

In miljoenen euro's

	SNS Retail Bank	Property Finance	REAAL	Zwitserleven	Groeps- activiteiten	Eliminatie	Totaal
Activa							
Immateriële vaste activa	89	--	64	--	17	--	170
Materiële vaste activa	52	--	69	25	27	48	221
Geassocieerde deelnemingen	--	--	6	--	1	-1	6
Vastgoedbeleggingen	--	--	230	38	--	-48	220
Beleggingen	5.657	--	18.985	11.144	43	-2.452	33.377
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders	--	--	5.864	7.627	--	-51	13.440
Derivaten	2.452	--	222	368	--	23	3.065
Uitgestelde belastingvorderingen	507	--	147	480	58	-44	1.148
Herverzekeringscontracten	--	--	3.997	1	--	--	3.998
Vastgoedprojecten	--	--	--	--	--	--	--
Vorderingen op klanten	53.417	--	2.212	628	321	-1.546	55.032
Vorderingen op banken	6.063	--	304	58	40	-73	6.392
Vennootschapsbelasting	217	--	--	22	64	-84	219
Overige activa	537	--	224	420	72	-178	1.075
Kas en kasequivalenten	5.528	--	778	328	56	-268	6.422
Totaal activa	74.519	--	33.102	21.139	699	-4.674	124.785
Passiva							
Eigen vermogen toe te schrijven aan aandeelhouder	2.564	--	994	1.615	-675	-2	4.496
Belang van derden	--	--	1	--	--	-1	--
Totaal eigen vermogen	2.564	--	995	1.615	-675	-3	4.496
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	40	--	644	215	--	-342	557
Schuldbewijzen	16.439	--	--	--	59	-103	16.395
Verzekeringscontracten	--	--	24.042	17.221	--	-417	40.846
Voorziening voor personeelsverplichtingen	--	--	8	--	100	417	525
Overige voorzieningen	66	--	20	8	10	--	104
Derivaten	2.670	--	28	62	9	23	2.792
Uitgestelde belastingverplichtingen	174	--	203	142	--	-43	476
Spaargelden	33.276	--	--	--	--	--	33.276
Overige schulden aan klanten	10.628	--	5.139	18	--	-3.941	11.844
Schulden aan aandeelhouder	--	--	--	--	1.100	--	1.100
Schulden aan banken	7.457	--	716	1.258	--	--	9.431
Vennootschapsbelasting	--	--	293	--	--	-82	211
Overige verplichtingen	1.205	--	1.014	600	96	-183	2.732
Totaal passiva	74.519	--	33.102	21.139	699	-4.674	124.785

Gesegmenteerde balans 31 december 2012

In miljoenen euro's

	SNS Retail Bank	Property Finance	REAAL	Zwitserleven	Groeps- activiteiten	Eliminatie	Totaal
Activa							
Immateriële vaste activa	98	--	798	87	17	--	1.000
Materiële vaste activa	69	2	125	29	21	52	298
Geassocieerde deelnemingen	--	3	45	--	2	-1	49
Vastgoedbeleggingen	--	--	200	33	--	-52	181
Beleggingen	5.302	--	21.849	10.049	35	-3.060	34.175
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders	--	--	5.764	7.501	--	-38	13.227
Derivaten	3.617	--	310	170	36	6	4.139
Uitgestelde belastingvorderingen	329	8	225	715	83	--	1.360
Herverzekeringscontracten	--	--	3.183	2	--	--	3.185
Vastgoedprojecten	--	416	--	--	--	--	416
Vorderingen op klanten	55.179	6.605	2.303	750	474	-977	64.334
Vorderingen op banken	9.867	10	358	94	40	-8.056	2.313
Vennootschapsbelasting	125	3	--	37	101	-165	101
Overige activa	498	600	677	187	87	-818	1.231
Kas en kasequivalenten	6.909	203	1.310	253	106	-1.127	7.654
Totaal activa	81.993	7.850	37.147	19.907	1.002	-14.236	133.663
Passiva							
Eigen vermogen toe te schrijven aan aandeelhouders	1.723	-412	2.536	422	-1.973	--	2.296
Eigen vermogen toe te schrijven aan houders van securities	--	--	--	--	987	--	987
Belang van derden	--	--	3	--	--	-1	2
Totaal eigen vermogen	1.723	-412	2.539	422	-986	-1	3.285
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	820	--	812	222	391	-501	1.744
Schuldbewijzen	21.990	--	--	--	552	-330	22.212
Verzekeringscontracten	--	--	25.433	16.669	--	-333	41.769
Voorziening voor personeelsverplichtingen	--	--	9	--	185	333	527
Overige voorzieningen	73	9	25	11	11	--	129
Derivaten	3.599	--	16	22	--	6	3.643
Uitgestelde belastingverplichtingen	295	8	627	289	--	--	1.219
Spaargelden	32.815	--	--	--	--	--	32.815
Overige schulden aan klanten	9.529	--	3.876	394	681	-3.497	10.983
Schulden aan banken	8.691	8.124	2.665	1.080	--	-8.921	11.639
Vennootschapsbelasting	--	--	126	--	40	-165	1
Overige verplichtingen	2.458	121	1.019	798	128	-827	3.697
Totaal passiva	81.993	7.850	37.147	19.907	1.002	-14.236	133.663

De presentatie van de vergelijkende cijfers is aangepast voor vergelijkingsdoeleinden in verband met een wijziging in IAS19 Employee Benefits. In verband met deze wijziging is in totaal € 89 miljoen overgeheveld in de groepsactiviteiten vanuit het eigen vermogen naar de voorziening voor personeelsverplichtingen.

Gesegmenteerde winst- en verliesrekening 2013

In miljoenen euro's

	SNS Retail Bank	Property Finance	REAAL	Zwitserleven	Groeps- activiteiten	Eliminatie	Totaal
Baten							
Rentebaten externe partijen	2.226	--	--	--	--	--	2.226
Rentebaten groepsonderdelen	1	--	--	--	--	-1	--
Rentelasten externe partijen	1.178	--	--	--	--	--	1.178
Rentelasten groepsonderdelen	95	--	--	--	--	-95	--
Rentemarge	954	--	--	--	--	94	1.048
Premie-inkomen	--	--	2.115	1.075	--	--	3.190
Herverzekeringspremies	--	--	220	3	--	--	223
Netto premie-inkomen	--	--	1.895	1.072	--	--	2.967
Provisie en beheervergoedingen externe partijen	83	--	21	2	100	--	206
Provisie en beheervergoedingen groepsonderdelen	16	--	49	12	--	-77	--
Verschuldigde provisie en beheervergoedingen externe partijen	44	--	7	1	21	--	73
Verschuldigde provisie en beheervergoedingen groepsonderdelen	5	--	6	--	24	-35	--
Netto provisie en beheervergoedingen	50	--	57	13	55	-42	133
Resultaat deelnemingen	--	--	2	--	--	--	2
Resultaat uit beleggingen	38	--	1.034	409	29	-132	1.378
Resultaat uit beleggingen voor rekening en risico van polishouders	--	--	556	72	--	-2	626
Resultaat financiële instrumenten	3	--	21	39	68	--	131
Overige operationele opbrengsten	6	--	--	--	--	--	6
Totaal baten	1.051	--	3.565	1.605	152	-82	6.291
Lasten							
Verzekeringstechnische lasten	--	--	2.006	1.112	--	-9	3.109
Lasten voor rekening en risico van polishouders	--	--	1.178	485	--	--	1.663
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten	--	--	236	11	--	-4	243
Personeelskosten	189	--	133	61	322	9	714
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	17	--	20	4	10	--	51
Overige operationele lasten	316	--	177	67	-226	-22	312
Bijzondere waardeverminderingen	224	--	192	25	3	-9	435
Overige rentelasten	--	--	204	28	28	-59	201
Overige lasten	8	--	1	--	--	--	9
Totaal lasten	754	--	4.147	1.793	137	-94	6.737
Resultaat voor belastingen	297	--	-582	-188	15	12	-446
Belastingen	107	--	-100	-47	5	3	-32
Netto resultaat uit voortgezette activiteiten	190	--	-482	-141	10	9	-414
Netto resultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten	--	-1.536	--	--	--	--	-1.536
Netto resultaat over de periode	190	-1.536	-482	-141	10	9	-1.950
Belang van derden	--	--	--	--	--	--	--
Netto resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouder	190	-1.536	-482	-141	10	9	-1.950

Gesegmenteerde winst- en verliesrekening 2012

In miljoenen euro's

	SNS Retail Bank	Property Finance	REAAL	Zwitserleven	Groeps- activiteiten	Eliminatie	Totaal
Baten							
Rentebaten externe partijen	2.457	--	--	--	--	--	2.457
Rentebaten groepsonderdelen	5	--	--	--	--	-5	--
Rentelasten externe partijen	1.667	--	--	--	--	--	1.667
Rentelasten groepsonderdelen	93	--	--	--	--	-93	--
Rentemarge	702	--	--	--	--	88	790
Premie-inkomen	--	--	2.255	1.200	--	--	3.455
Herverzekeringspremies	--	--	217	6	--	--	223
Netto premie-inkomen	--	--	2.038	1.194	--	--	3.232
Provisie en beheervergoedingen externe partijen	90	--	54	-8	69	--	205
Provisie en beheervergoedingen groepsonderdelen	16	--	20	22	28	-86	--
Verschuldigde provisie en beheervergoedingen externe partijen	38	--	7	1	19	--	65
Verschuldigde provisie en beheervergoedingen groepsonderdelen	14	--	8	--	23	-45	--
Netto provisie en beheervergoedingen	54	--	59	13	55	-41	140
Resultaat deelnemingen	--	--	11	--	--	--	11
Resultaat uit beleggingen	23	--	1.125	483	39	-145	1.525
Resultaat uit beleggingen voor rekening en risico van polishouders	--	--	694	817	--	-1	1.510
Resultaat financiële instrumenten	47	--	93	-80	--	--	60
Overige operationele opbrengsten	9	--	--	--	1	-8	2
Totaal baten	835	--	4.020	2.427	95	-107	7.270
Lasten							
Verzekeringstechnische lasten	--	--	1.799	1.159	--	--	2.958
Lasten voor rekening en risico van polishouders	--	--	1.153	1.113	--	--	2.266
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten	--	--	256	15	--	-3	268
Personeelskosten	231	--	140	67	288	--	726
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	26	--	25	7	11	--	69
Overige operationele lasten	222	--	144	63	-161	-31	237
Bijzondere waardeverminderingen	228	--	341	134	18	--	721
Overige rentelasten	--	--	140	29	65	-73	161
Overige lasten	8	--	1	--	--	--	9
Totaal lasten	715	--	3.999	2.587	221	-107	7.415
Resultaat voor belastingen	120	--	21	-160	-126	--	-145
Belastingen	31	--	45	-40	-26	--	10
Netto resultaat uit voortgezette activiteiten	89	--	-24	-120	-100	--	-155
Netto resultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten	--	-813	--	--	--	--	-813
Netto resultaat over de periode	89	-813	-24	-120	-100	--	-968
Belang van derden	1	--	3	--	--	--	4
Netto resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders en houders van securities	88	-813	-27	-120	-100	--	-972

De presentatie van de vergelijkende cijfers is aangepast voor vergelijkingsdoeleinden in verband met de overdracht van Property Finance naar NLFi.

Gesegmenteerde balans bankactiviteiten 31 december 2013

In miljoenen euro's

	SNS Retail Bank	Property Finance	Eliminatie	Totaal
Activa				
Immateriële vaste activa	89	--	--	89
Materiële vaste activa	52	--	--	52
Geassocieerde deelnemingen	--	--	--	--
Beleggingen	5.657	--	--	5.657
Derivaten	2.452	--	--	2.452
Uitgestelde belastingvorderingen	507	--	--	507
Vastgoedprojecten	--	--	--	--
Vorderingen op klanten	53.417	--	--	53.417
Vorderingen op banken	6.063	--	--	6.063
Vennootschapsbelasting	217	--	--	217
Overige activa	537	--	--	537
Kas en kasequivalenten	5.528	--	--	5.528
Totaal activa	74.519	--	--	74.519
Passiva				
Eigen vermogen toe te schrijven aan aandeelhouder	2.564	--	--	2.564
Belang van derden	--	--	--	--
Totaal eigen vermogen	2.564	--	--	2.564
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	40	--	--	40
Schuldbewijzen	16.439	--	--	16.439
Overige voorzieningen	66	--	--	66
Derivaten	2.670	--	--	2.670
Uitgestelde belastingverplichtingen	174	--	--	174
Spaargelden	33.276	--	--	33.276
Overige schulden aan klanten	10.628	--	--	10.628
Schulden aan banken	7.457	--	--	7.457
Overige verplichtingen	1.205	--	--	1.205
Totaal passiva	74.519	--	--	74.519

Gesegmenteerde balans bankactiviteiten 31 december 2012

In miljoenen euro's

	SNS Retail Bank	Property Finance	Eliminatie	Totaal
Activa				
Immateriële vaste activa	98	--	--	98
Materiële vaste activa	69	2	--	71
Geassocieerde deelnemingen	--	3	--	3
Beleggingen	5.302	--	--	5.302
Derivaten	3.617	--	--	3.617
Uitgestelde belastingvorderingen	329	8	--	337
Vastgoedprojecten	--	416	--	416
Vorderingen op klanten	55.179	6.605	--	61.784
Vorderingen op banken	9.867	10	-7.950	1.927
Vennootschapsbelasting	125	3	--	128
Overige activa	498	600	-399	699
Kas en kasequivalenten	6.909	203	-179	6.933
Totaal activa	81.993	7.850	-8.528	81.315
Passiva				
Eigen vermogen toe te schrijven aan aandeelhouder	1.723	-412	--	1.311
Belang van derden	--	--	--	--
Totaal eigen vermogen	1.723	-412	--	1.311
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	820	--	--	820
Schuldbewijzen	21.990	--	--	21.990
Overige voorzieningen	73	9	--	82
Derivaten	3.599	--	--	3.599
Uitgestelde belastingverplichtingen	295	8	--	303
Spaargelden	32.815	--	--	32.815
Overige schulden aan klanten	9.529	--	--	9.529
Schulden aan banken	8.691	8.124	-8.129	8.686
Overige verplichtingen	2.458	121	-399	2.180
Totaal passiva	81.993	7.850	-8.528	81.315

Gesegmenteerde winst- en verliesrekening bankactiviteiten 2013

In miljoenen euro's

	SNS Retail Bank	Property Finance	Eliminatie	Totaal
Baten				
Rentebaten externe partijen	2.227	--	--	2.227
Rentelasten externe partijen	1.273	--	--	1.273
Rentemarge	954	--	--	954
Provisie en beheervergoedingen externe partijen	99	--	--	99
Verschuldigde provisie en beheervergoedingen externe partijen	49	--	--	49
Netto provisie en beheervergoedingen	50	--	--	50
Resultaat uit beleggingen	38	--	--	38
Resultaat financiële instrumenten	3	--	--	3
Overige operationele opbrengsten	6	--	--	6
Totaal baten	1.051	--	--	1.051
Lasten				
Personeelskosten	189	--	--	189
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	17	--	--	17
Overige operationele lasten	316	--	--	316
Bijzondere waardeverminderingen	224	--	--	224
Overige lasten	8	--	--	8
Totaal lasten	754	--	--	754
Resultaat voor belastingen	297	--	--	297
Belastingen	107	--	--	107
Netto resultaat uit voortgezette activiteiten	190	--	--	190
Netto resultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten	--	-1.536	--	-1.536
Netto resultaat over de periode	190	-1.536	--	-1.346
Belang van derden	--	--	--	--
Netto resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouder	190	-1.536	--	-1.346

Gesegmenteerde winst- en verliesrekening bankactiviteiten 2012

In miljoenen euro's

	SNS Retail Bank	Property Finance	Eliminatie	Totaal
Baten				
Rentebaten externe partijen	2.462	--	--	2.462
Rentelasten externe partijen	1.760	--	--	1.760
Rentemarge	702	--	--	702
Provisie en beheervergoedingen externe partijen	106	--	--	106
Verschuldigde provisie en beheervergoedingen externe partijen	52	--	--	52
Netto provisie en beheervergoedingen	54	--	--	54
Resultaat uit beleggingen	23	--	--	23
Resultaat financiële instrumenten	47	--	--	47
Overige operationele opbrengsten	9	--	--	9
Totaal baten	835	--	--	835
Lasten				
Personeelskosten	231	--	--	231
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	26	--	--	26
Overige operationele lasten	222	--	--	222
Bijzondere waardeverminderingen	228	--	--	228
Overige lasten	8	--	--	8
Totaal lasten	715	--	--	715
Resultaat voor belastingen	120	--	--	120
Belastingen	31	--	--	31
Netto resultaat uit voortgezette activiteiten	89	--	--	89
Netto resultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten	--	-813	--	-813
Netto resultaat over de periode	89	-813	--	-724
Belang van derden	1	--	--	1
Netto resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders en houders van securities	88	-813	--	-725

De presentatie van de vergelijkende cijfers is aangepast voor vergelijkingsdoeleinden in verband met de overdracht van Property Finance naar NLFi.

Gesegmenteerde balans verzekeringsactiviteiten 31 december 2013

In miljoenen euro's

	Zwitserleven	REAAAL Leven	REAAAL Schade	REAAAL Overige	Eliminatie	Totaal
Activa						
Immateriële vaste activa	--	--	56	8	--	64
Materiële vaste activa	25	35	--	34	--	94
Geassocieerde deelnemingen	--	--	6	--	--	6
Vastgoedbeleggingen	38	230	--	--	--	268
Beleggingen	11.144	17.523	1.454	9	-1	30.129
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders	7.627	5.864	--	--	--	13.491
Derivaten	368	222	--	--	--	590
Uitgestelde belastingvorderingen	480	179	3	7	-42	627
Herverzekeringscontracten	1	3.862	135	--	--	3.998
Vorderingen op klanten	628	2.209	3	--	--	2.840
Vorderingen op banken	58	304	--	--	--	362
Vennootschapsbelasting	22	16	--	34	-72	--
Overige activa	420	161	58	271	-381	529
Kas en kasequivalenten	328	698	31	49	--	1.106
Totaal activa	21.139	31.303	1.746	412	-496	54.104
Passiva						
Eigen vermogen toe te schrijven aan aandeelhouder	1.615	1.051	302	-368	9	2.609
Belang van derden	--	1	--	--	--	1
Totaal eigen vermogen	1.615	1.052	302	-368	9	2.610
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	215	594	50	--	--	859
Verzekeringscontracten	17.221	22.820	1.222	--	--	41.263
Voorziening voor personeelsverplichtingen	--	--	--	8	--	8
Overige voorzieningen	8	6	--	14	--	28
Derivaten	62	28	--	--	--	90
Uitgestelde belastingverplichtingen	142	215	19	--	-31	345
Overige schulden aan klanten	18	4.862	28	250	-1	5.157
Schulden aan banken	1.258	684	32	--	--	1.974
Vennootschapsbelasting	--	2	--	361	-92	271
Overige verplichtingen	600	1.040	93	147	-381	1.499
Totaal passiva	21.139	31.303	1.746	412	-496	54.104

Gesegmenteerde balans verzekeringsactiviteiten 31 december 2012

In miljoenen euro's

	Zwiterleven	REAAL Leven	REAAL Schade	REAAL Overige	Eliminatie	Totaal
Activa						
Immateriële vaste activa	87	713	80	5	--	885
Materiële vaste activa	29	95	--	30	--	154
Geassocieerde deelnemingen	--	40	5	--	--	45
Vastgoedbeleggingen	33	200	--	--	--	233
Beleggingen	10.049	19.822	1.827	669	-665	31.702
Beleggingen voor rekening en risico van polishouders	7.501	5.764	--	--	--	13.265
Derivaten	170	310	--	--	--	480
Uitgestelde belastingvorderingen	715	259	4	8	-46	940
Herverzekeringscontracten	2	3.019	164	--	--	3.185
Vorderingen op klanten	750	2.299	4	--	--	3.053
Vorderingen op banken	94	358	--	--	--	452
Vennootschapsbelasting	37	63	1	136	-237	--
Overige activa	187	1.338	411	309	-1.741	504
Kas en kasequivalenten	253	1.270	11	29	--	1.563
Totaal activa	19.907	35.550	2.507	1.186	-2.689	56.461
Passiva						
Eigen vermogen toe te schrijven aan aandeelhouder	422	2.762	624	-850	--	2.958
Belang van derden	--	3	--	--	--	3
Totaal eigen vermogen	422	2.765	624	-850	--	2.961
Participatiecertificaten en achtergestelde schulden	222	726	86	--	--	1.034
Verzekeringscontracten	16.669	24.177	1.256	--	--	42.102
Voorziening voor personeelsverplichtingen	--	--	--	9	--	9
Overige voorzieningen	11	4	--	21	--	36
Derivaten	22	16	--	--	--	38
Uitgestelde belastingverplichtingen	289	607	59	7	-46	916
Overige schulden aan klanten	394	3.667	28	651	-665	4.075
Schulden aan banken	1.080	1.914	--	751	--	3.745
Vennootschapsbelasting	--	--	--	326	-237	89
Overige verplichtingen	798	1.674	454	271	-1.741	1.456
Totaal passiva	19.907	35.550	2.507	1.186	-2.689	56.461

Gesegmenteerde winst- en verliesrekening verzekeringsactiviteiten 2013

In miljoenen euro's

	Zwitserleven	REAAL Leven	REAAL Schade	REAAL Overige	Eliminatie	Totaal
Baten						
Premie-inkomen	1.075	1.331	784	--	--	3.190
Herverzekeringspremies	3	161	59	--	--	223
Netto premie-inkomen	1.072	1.170	725	--	--	2.967
Provisie en beheervergoedingen externe partijen	14	51	1	18	--	84
Verschuldigde provisie en beheervergoedingen externe partijen	1	2	--	11	--	14
Netto provisie en beheervergoedingen	13	49	1	7	--	70
Resultaat deelnemingen	--	1	1	--	--	2
Resultaat uit beleggingen	409	925	129	17	-43	1.437
Resultaat uit beleggingen voor rekening en risico van polishouders	72	556	--	--	--	628
Resultaat financiële instrumenten	39	21	--	--	--	60
Totaal baten	1.605	2.722	856	24	-43	5.164
Lasten						
Verzekeringstechnische lasten	1.112	1.484	522	--	--	3.118
Lasten voor rekening en risico van polishouders	485	1.178	--	--	--	1.663
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten	11	66	170	--	--	247
Personeelskosten	61	65	57	11	--	194
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	4	7	11	2	--	24
Overige operationele lasten	67	85	75	17	--	244
Bijzondere waardeverminderingen	25	176	16	--	--	217
Overige rentelasten	28	198	5	4	-9	226
Overige lasten	--	1	--	--	--	1
Totaal lasten	1.793	3.260	856	34	-9	5.934
Resultaat voor belastingen	-188	-538	--	-10	-34	-770
Belastingen	-47	-99	--	8	-9	-147
Netto resultaat uit voortgezette activiteiten	-141	-439	--	-18	-25	-623
Netto resultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten	--	--	--	--	--	--
Netto resultaat over de periode	-141	-439	--	-18	-25	-623
Belang van derden	--	--	--	--	--	--
Netto resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouder	-141	-439	--	-18	-25	-623

Gesegmenteerde winst- en verliesrekening verzekeringsactiviteiten 2012

In miljoenen euro's

	Zwitserleven	REAAL Leven	REAAL Schade	REAAL Overige	Eliminatie	Totaal
Baten						
Premie-inkomen	1.200	1.436	819	--	--	3.455
Herverzekeringspremies	6	151	66	--	--	223
Netto premie-inkomen	1.194	1.285	753	--	--	3.232
Provisie en beheervergoedingen externe partijen	14	54	1	19	--	88
Verschuldigde provisie en beheervergoedingen externe partijen	1	2	--	13	--	16
Netto provisie en beheervergoedingen	13	52	1	6	--	72
Resultaat deelnemingen	--	10	1	--	--	11
Resultaat uit beleggingen	482	1.047	67	24	-24	1.596
Resultaat uit beleggingen voor rekening en risico van polishouders	818	698	--	--	--	1.516
Resultaat financiële instrumenten	-80	93	--	--	--	13
Totaal baten	2.427	3.185	822	30	-24	6.440
Lasten						
Verzekeringstechnische lasten	1.159	1.326	473	--	--	2.958
Lasten voor rekening en risico van polishouders	1.113	1.153	--	--	--	2.266
Acquisitiekosten verzekeringsactiviteiten	15	76	180	--	--	271
Personeelskosten	67	73	58	9	--	207
Afschrijvingen op materiële en immateriële vaste activa	7	14	11	--	--	32
Overige operationele lasten	63	73	59	12	--	207
Bijzondere waardeverminderingen	134	228	110	3	--	475
Overige rentelasten	29	126	7	24	-24	162
Overige lasten	--	--	--	1	--	1
Totaal lasten	2.587	3.069	898	49	-24	6.579
Resultaat voor belastingen	-160	116	-76	-19	--	-139
Belastingen	-40	41	8	-4	--	5
Netto resultaat uit voortgezette activiteiten	-120	75	-84	-15	--	-144
Netto resultaat beëindigde bedrijfsactiviteiten	--	--	--	--	--	--
Netto resultaat over de periode	-120	75	-84	-15	--	-144
Belang van derden	--	3	--	--	--	3
Netto resultaat toewijsbaar aan de aandeelhouders en houders van securities	-120	72	-84	-15	--	-147

Verdeling vastrentende beleggingsportefeuille (geografisch)

In miljoenen euro's

	Verzekeringsactiviteiten		Bankactiviteiten		Totaal	
December 2013						
Ierland	449	2%	132	2%	581	2%
Griekenland	--	0%	--	0%	--	0%
Portugal	--	0%	--	0%	--	0%
Italië	430	1%	326	6%	756	2%
Spanje	426	1%	--	0%	426	1%
Totaal GIIPS	1.305	5%	458	8%	1.763	5%
Duitsland	8.864	31%	1.309	23%	10.173	29%
Frankrijk	1.088	4%	770	14%	1.858	5%
Nederland	13.928	48%	1.460	26%	15.388	44%
Oostenrijk	933	3%	416	7%	1.349	4%
België	328	1%	389	7%	717	2%
Overig	2.522	9%	841	15%	3.363	10%
Totaal	28.968	100%	5.643	100%	34.611	100%
Juni 2013						
Ierland	381	1%	126	2%	507	1%
Griekenland	--	0%	--	0%	--	0%
Portugal	--	0%	--	0%	--	0%
Italië	438	1%	316	6%	754	2%
Spanje	386	1%	--	0%	386	1%
Totaal GIIPS	1.205	4%	442	8%	1.647	5%
Duitsland	9.837	33%	1.285	24%	11.122	32%
Frankrijk	1.469	5%	533	10%	2.002	6%
Nederland	13.101	45%	1.552	29%	14.653	42%
Oostenrijk	1.019	3%	411	8%	1.430	4%
België	286	1%	375	7%	661	2%
Overig	2.493	8%	693	13%	3.186	9%
Totaal	29.410	100%	5.291	100%	34.701	100%
December 2012						
Ierland	234	1%	121	2%	355	1%
Griekenland	--	0%	--	0%	--	0%
Portugal	6	0%	--	0%	--	0%
Italië	456	1%	319	6%	775	2%
Spanje	398	1%	--	0%	398	1%
Totaal GIIPS	1.094	3%	440	8%	1.534	4%
Duitsland	10.238	34%	1.468	28%	11.706	33%
Frankrijk	1.640	5%	447	8%	2.087	6%
Nederland	13.254	44%	1.690	32%	14.944	42%
Oostenrijk	997	3%	303	6%	1.300	4%
België	323	1%	241	4%	564	1%
Overig	2.912	10%	701	13%	3.613	10%
Totaal	30.458	100%	5.290	100%	35.748	100%

Verdeling vastrentende beleggingsportefeuille (sector)

In miljoenen euro's

	Verzekeringsactiviteiten		Bankactiviteiten		Totaal	
December 2013						
Staatsobligatie	16.910	58%	4.705	83%	21.615	62%
Bedrijfsobligatie	3.776	13%	254	5%	4.030	12%
Hypotheke	5.311	18%	--	0%	5.311	15%
Bedrijfsobligatie niet-financiële sector	1.532	5%	266	5%	1.798	5%
Mortgage backed securities	1.288	4%	188	3%	1.476	4%
Overig	151	1%	230	4%	381	1%
Totaal	28.968	100%	5.643	100%	34.611	100%

Juni 2013

Staatsobligatie	17.332	59%	4.562	86%	21.894	63%
Bedrijfsobligatie	3.934	13%	257	5%	4.191	12%
Hypotheke	5.239	18%	--	0%	5.239	15%
Bedrijfsobligatie niet-financiële sector	1.611	5%	246	5%	1.857	5%
Mortgage backed securities	1.158	4%	197	4%	1.355	4%
Overig	136	0%	29	1%	165	0%
Totaal	29.410	100%	5.291	100%	34.701	100%

December 2012

Staatsobligatie	17.724	58%	4.410	83%	22.134	62%
Bedrijfsobligatie	5.089	17%	352	7%	5.441	15%
Hypotheke	5.131	17%	--	0%	5.131	14%
Bedrijfsobligatie niet-financiële sector	1.460	5%	105	2%	1.565	5%
Mortgage backed securities	926	3%	211	4%	1.137	3%
Overig	128	0%	212	4%	340	1%
Totaal	30.458	100%	5.290	100%	35.748	100%

Verdeling vastrentende beleggingsportefeuille in staatsobligaties (geografisch)

In miljoenen euro's

	Verzekeringsactiviteiten		Bankactiviteiten		Totaal	
December 2013						
Ierland	61	0%	132	3%	193	1%
Griekenland	--	0%	--	0%	--	0%
Portugal	--	0%	--	0%	--	0%
Italië	369	2%	326	7%	695	3%
Spanje	105	1%	--	0%	105	0%
Totaal GIIPS	535	3%	458	10%	993	5%
Duitsland	8.334	49%	1.265	27%	9.599	44%
Frankrijk	747	4%	619	13%	1.366	6%
Nederland	5.681	34%	1.117	24%	6.798	31%
Oostenrijk	909	5%	317	7%	1.226	6%
België	296	2%	376	8%	672	3%
Overig	408	2%	553	12%	961	4%
Totaal	16.910	100%	4.705	100%	21.615	100%
Juni 2013						
Ierland	--	0%	126	3%	126	1%
Griekenland	--	0%	--	0%	--	0%
Portugal	--	0%	--	0%	--	0%
Italië	349	2%	313	7%	662	3%
Spanje	74	0%	--	0%	74	0%
Totaal GIIPS	423	2%	439	10%	862	4%
Duitsland	9.251	53%	1.270	28%	10.521	48%
Frankrijk	979	6%	464	10%	1.443	7%
Nederland	5.006	29%	1.183	26%	6.189	28%
Oostenrijk	1.008	6%	304	7%	1.312	6%
België	258	1%	374	8%	632	3%
Overig	407	2%	528	12%	935	4%
Totaal	17.332	100%	4.562	100%	21.894	100%
December 2012						
Ierland	--	0%	121	3%	121	1%
Griekenland	--	0%	--	0%	--	0%
Portugal	--	0%	--	0%	--	0%
Italië	338	2%	314	7%	652	3%
Spanje	54	0%	--	0%	54	0%
Totaal GIIPS	392	2%	435	10%	827	4%
Duitsland	9.603	54%	1.437	33%	11.040	50%
Frankrijk	1.095	6%	393	9%	1.488	7%
Nederland	4.922	28%	1.053	24%	5.975	27%
Oostenrijk	986	6%	302	7%	1.288	6%
België	287	2%	236	5%	523	2%
Overig	439	2%	554	13%	993	4%
Totaal	17.724	100%	4.410	100%	22.134	100%

Verdeling vastrentende beleggingsportefeuille (looptijd)

In miljoenen euro's

	Verzekeringsactiviteiten		Bankactiviteiten		Totaal	
December 2013						
< 3 maanden	148	1%	536	9%	684	2%
< 1 jaar	1.063	4%	279	5%	1.342	4%
< 3 jaar	2.281	8%	343	6%	2.624	8%
< 5 jaar	2.473	9%	1.031	18%	3.504	10%
< 10 jaar	5.445	19%	2.535	45%	7.980	23%
< 15 jaar	5.324	18%	112	2%	5.436	16%
> 15 jaar	12.234	42%	807	14%	13.041	38%
Totaal	28.968	100%	5.643	100%	34.611	100%

Juni 2013

< 3 maanden	273	1%	533	10%	806	2%
< 1 jaar	755	3%	364	7%	1.119	3%
< 3 jaar	2.347	8%	592	11%	2.939	8%
< 5 jaar	1.908	6%	721	14%	2.629	8%
< 10 jaar	5.649	19%	2.049	39%	7.698	22%
< 15 jaar	4.935	17%	221	4%	5.156	15%
> 15 jaar	13.543	46%	811	15%	14.354	41%
Totaal	29.410	100%	5.291	100%	34.701	100%

December 2012

< 3 maanden	660	2%	820	15%	1.480	4%
< 1 jaar	926	3%	683	13%	1.609	5%
< 3 jaar	2.325	8%	659	12%	2.984	8%
< 5 jaar	2.220	7%	455	9%	2.675	7%
< 10 jaar	4.980	16%	1.735	33%	6.715	19%
< 15 jaar	3.903	13%	99	2%	4.002	11%
> 15 jaar	15.444	51%	839	16%	16.283	46%
Totaal	30.458	100%	5.290	100%	35.748	100%

Verdeling vastrentende beleggingsportefeuille (rating)

In miljoenen euro's

	Verzekeringsactiviteiten		Bankactiviteiten		Totaal	
December 2013						
AAA	17.404	60%	3.093	55%	20.497	59%
AA	2.477	9%	1.830	32%	4.307	12%
A	2.072	7%	236	4%	2.308	7%
BBB	1.287	4%	466	8%	1.753	5%
< BBB	89	0%	--	0%	89	0%
Geen rating	5.639	19%	18	0%	5.657	16%
Totaal	28.968	100%	5.643	100%	34.611	100%
Juni 2013						
AAA	17.432	59%	3.134	59%	20.566	59%
AA	2.915	10%	1.544	29%	4.459	13%
A	2.070	7%	115	2%	2.185	6%
BBB	1.366	5%	486	9%	1.852	5%
< BBB	159	1%	1	0%	160	0%
Geen rating	5.468	19%	11	0%	5.479	16%
Totaal	29.410	100%	5.291	100%	34.701	100%
December 2012						
AAA	17.533	58%	2.522	48%	20.055	56%
AA	3.187	10%	1.279	24%	4.466	13%
A	2.233	7%	807	15%	3.040	9%
BBB	1.461	5%	662	13%	2.123	6%
< BBB	166	1%	--	0%	166	0%
Geen rating	5.878	19%	20	0%	5.898	16%
Totaal	30.458	100%	5.290	100%	35.748	100%